



Reial Acadèmia de Medicina  
de les Illes Balears

# Sessió Inaugural

24 de gener de 2023

Palma de Mallorca  
Illes Balears



Aquest opuscle ha estat subvencionat en el marc de la col·laboració amb la Conselleria de Presidència, Cultura i Igualtat del Govern de les Illes Balears.



G CONSELLERIA  
O PRESIDÈNCIA,  
I FUNCIO PÚBLICA  
B I GUALTAT  
/

## EDITA

Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears



[www.ramib.org](http://www.ramib.org)



Academia Asociada

Campaner, 4, baixos. 07003 Palma de Mallorca

Tel.: 640 268 531

E-mail: [inforamib@gmail.com](mailto:inforamib@gmail.com)

Pàgina web: <http://www.ramib.org>

© dels textos: els autors

## Disseny i maquetació

Intelagencia Publicidad - [www.intelagencia.es](http://www.intelagencia.es) - [intelagencia@intelagencia.es](mailto:intelagencia@intelagencia.es)

ISBN: 978-84-09-47618-3

Dipòsit legal: PM 00002-2023



# Sessió inaugural del Curs Acadèmic 2023

**PARAULES D'OBERTURA**  
de  
l'Excm. Sr. **Joan Besalduch Vidal**  
President

**MEMÒRIA ACADÈMICA DE L'ANY 2022**  
pel  
M. I. Sr. **Javier Cortés Bordoy**  
Secretari general

**DISCURS INAUGURAL**  
*Disrupció endocrina,  
la pertorbació silenciosa de la nostra salut*  
per la  
M. I. Sra. **Antònia Barceló Bennassar**  
Acadèmica numerària

**PREMIS I DISTINCIONS**

Palma, 24 de gener de 2023



# PARAULES D'OBERTURA

de

l'Excm. Sr. **Joan Besalduch Vidal**

President de la Reial Acadèmia de Medicina  
de les Illes Balears





Digníssimes autoritats,  
Molt Il·lustres senyores i senyors acadèmics,  
Senyores i senyors,

**É**s un honor adreçar-vos unes paraules d'agraïment per començar la cerimònia de la solemne sessió inaugural del curs 2023.

Per a la Reial Acadèmia avui es un dia de cabdal importància; aquesta sessió inaugural del mes de gener es ve repetint des de 1831. Amb particular satisfacció acollim les autoritats i els representants de les reials acadèmies, de la Universitat i dels col·legis professionals. Volem saludar també els nostres protectors, benefactors i patrocinadors: les conselleries de Presidència i Salut del Govern de les Illes Balears, la Banca March i la companyia ASISA, el Col·legi Oficial de Metges i el seu Patronat Científic, el Col·legi Oficial de Farmacèutics, el Col·legi Oficial de Infermeria de les Illes Balears, la AECC de Balears, les gerències de la Clínica Rotger i del Grup Hospitalari Quirónsalud, el Grup Serra, el Grup Salut i Força, la CAEB, l'Escola Universitària ADEMA i Procure Health Iberia. Amb els seus ajuts, aquestes entitats asseguren l'estabilitat de la Corporació i impulsen l'acció científica de la Reial Acadèmia, patrocinant els premis d'investigació que són publicats a la revista científica de l'acadèmia, que ha experimentat una renovació aquests darrers anys.

En repassar la crònica del curs 2022 hi trobam motius de satisfacció i també de tristor. Entre aquest darrers, tenim la mort sobtada, als 80 anys, del nostre benvolgut company d'acadèmia el M. Il·ltre Sr. Bartomeu Nadal, metge ginecòleg i cap del servei de Patologia forense de l'Institut de Medicina Legal de les Illes Balears. Descansi en pau.

Entre els motius de satisfacció, voldria destacar els convenis de col·laboració subscrits amb la CAEB, amb el Col·legi Oficial de Biòlegs de les Illes Balears i amb el Grup Serra. També és destacable el programa de sessions científiques i píndoles informatives, que tracten d'apropar diversos temes sanitaris a la societat. També cal ressenyar la jornada sobre "Sis anys de Facultat de Medicina a la UIB", per commemorar la primera fornada de llicenciats en Medicina.

De la memòria de l'any 2022, que llegirà tot seguit el secretari general, voldria destacar l'ingrés del M. Il·ltre. Sr. Rafael Morales Soriano, a qui reiteram la benvinguda.

A continuació de la lliçó inaugural, enguany a càrrec de la M. Il·ltre. Sra. Antònia Barceló Bennassar, és tradició lliurar les distincions del curs precedent. Felicitam els premiats com a nous acadèmics corresponents, Srs. Miquel Pastor Tous i Llorenç Sastre Moragues i el Dr. Miquel Fiol Sala, guardonat amb el premi a una trajectòria professional. També al Grup Serra amb la distinció de la Cèdula Fundacional 1788 i als guanyadors dels premis d'enguany. També vull agrair als M. Il·ltres. Srs. Macià Tomàs Salvà i Antoni Cañellas Trobat la tasca duta a terme durant els darrers vuit anys com a president i secretari general, respectivament, de la nostra Corporació, així com posar en valor la seva feina.

No vull acabar sense abans desitjar-vos a tots un venturós 2023 i que la nostra Reial Acadèmia pugui assolir els seus reptes amb la col·laboració de tots.



# MEMÒRIA ACADÈMICA DE L'ANY 2022

pel

**M. I. Sr. Javier Cortés Bordoy**

Secretari general de la Reial Acadèmia de Medicina  
de les Illes Balears



Excm. Sr. president,  
Digníssimes autoritats,  
M. II·ltres. Sres. i Srs. acadèmics,  
Sres. i Srs.,

## Sessió inaugural del curs acadèmic 2022

**E**l dia 27 de gener de 2022 va tenir lloc a la seu de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears la sessió inaugural del Curs Acadèmic 2022.

La sessió es va celebrar sota la presidència de l'Excm. Sr. Macià Tomàs Salvà, president de la Reial Acadèmia de Medicina, a qui acompanyaren a la taula d'honor l'Excm. Sr. Fernando García, comandant general de Balears, la Sra. Maria Antonia Font, directora general de Salut pública del Govern de les Illes Balears, l'II·ltre. Sr. Antoni Real, president del Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears i el M. II·ltre. Sr. Antoni Cañellas, secretari general de la Reial Acadèmia de Medicina.

Assistiren a la solemne sessió el cos acadèmic de la Reial Acadèmia de Medicina, altres autoritats autonòmiques, universitàries i col·legials, a més d'un nombrós públic que va omplir la sala.

El Sr. president de l'Acadèmia va obrir la sessió donant la benvinguda als assistents i va agrair la seva presència. A la seva al·locució, va destacar l'ingrés com acadèmic d'honor de l'Excm. Sr. Bonnín Gubianas i com acadèmic numerari del M. II·ltre. Sr. Vicens Gómez i va agrair l'ajut i la col·laboració dels benefactors i patrocinadors de la Corporació. Va recordar la personalitat jurídica pròpia de les Reials Acadèmies, que garanteix la seva llibertat intel·lectual, d'investigació i d'expressió i va felicitar als guardonats amb els diferents premis i distincions.

Després, el secretari general va donar compte de la memòria acadèmica del 2021.

Tot seguit, l'acadèmic numerari M. II·ltre. Sr. Sebastià Crespí va pronunciar el discurs inaugural titulat "De la pesta de 1820 a la pandèmia de la COVID19: Reflexions sobre epidèmies, ciència i Salut pública a les Illes Balears", que va ser escoltat amb gran atenció i celebrat amb un unànime i fort aplaudiment en acabar.

A continuació, el secretari general va donar lectura a la relació dels premis i distincions concedits per la Reial Acadèmia per l'any 2021, cridant a l'estrada als guanyadors, que reberen les distincions de mans de les autoritats. En acabar la cerimònia de lliurament va anunciar la convocatòria i les bases dels premis del curs 2022.

Finalment, el president de la Reial Acadèmia va declarar obert el Curs Acadèmic 2022 en nom de S.M. el Rei i va clausurar la sessió.

## Renovació de càrrecs de la junta de govern de l'Acadèmia

**E**l dia 1 de febrer de 2022, en junta de govern extraordinària, es va procedir a l'elecció dels càrrecs de president, secretari general i tresorer de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears. Després de verificar-se el quòrum, es va procedir a la votació per cada càrrec en els termes assenyalats a l'Art. 23 dels Estatuts i a l'Art. 10 del Reglament de règim intern.

Com a resultat de l'escrutini, el president va declarar elegit el M. Il·ltre. Sr. Besalduch Vidal per al càrrec de president, el M. Il·ltre. Sr. Cortés Bordoy per al càrrec de secretari general i el M. Il·ltre. Sr. Benejam Gual per al càrrec de tresorer. Tots ells van obtenir els vots necessaris en primera votació.

## Cooperació entre la Conselleria de Presidència i la Reial Acadèmia de Medicina

**L**a Conselleria de Presidència presta un apreciable suport institucional a la Reial Acadèmia, atesa la finalitat d'interès públic que cobreix l'Acadèmia: el foment de la recerca i l'estudi en les diferents branques del coneixement biosanitari així com la divulgació de les ciències de la salut.

La Reial Acadèmia va rebre el mes d'octubre de 2022 la comunicació de la Conselleria de Presidència que la sol·licitud de la subvenció corresponent a la convocatòria de 2022 havia estat valorada i aprovada, com els darrers anys.

La Reial Acadèmia destina l'import de la subvenció fonamentalment a l'edició de la revista acadèmica *Academic Journal of Health Sciences*, la digitalització del fons documental de l'arxiu històric i a les sessions científiques.

## Col·laboració amb la companyia ASISA

**E**n base al conveni signat anys enrere, l'Acadèmia i la companyia ASISA han continuat les línies marcades de col·laboració durant 2022. El generós patrocini d'ASISA permet dur a terme el programa de sessions científiques i de conferències extraordinàries de ponents experts sobre temes d'actualitat sanitària i implementar les píndoles acadèmiques sobre temes d'interès sanitari.

## Col·laboració amb la Banca March

**E**l 2022 ha seguit la estreta col·laboració amb la Banca March. El Sr. president i el Sr. secretari general de la Corporació van fer una visita protocol·lària a les seves

oficines centrals el passat 20 d'abril i varen ser rebuts pel Sr. Vicente Jábega, director territorial de Balears, el Sr. Francisco Ferrer, director patrimonial de Balears i el Sr. Francisco Javier Cànaves, responsable de Comunicació externa. Els assistents es van congratular de la fructífera col·laboració entre ambdues entitats i es va decidir continuar-la en els mateixos termes que fins ara, fent-la més visible a les sessions científiques.

## Col·laboració amb l' AECC-Balears

**E** l 24 de novembre de 2022 va tenir lloc l'acte de lliurament dels V Premis Balears contra el Càncer de l'Associació Contra el Càncer (AECC) als millors treballs de fi de grau i de màster de la Universitat de les Illes Balears, relacionats amb la recerca oncològica i la conscienciació sobre la malaltia. Els premis, de les dues categories, van ser per:

- Treballs sobre ciències bàsiques:
  - Primer premi per Antònia Martí Nadal.
  - Segon premi per Lucas Melguizo.
- Treballs sobre atenció, promoció de la salut i prevenció des de la perspectiva bio-psicosocial:
  - Primer premi per Antònia Puig Nadal.
  - Segon premi per Maria Magdalena Femenias.

## Acords de cooperació amb CAEB i Grup Serra

**E** l passat 25 de maig de 2022, la Reial Acadèmia de Medicina i la Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB), reconeixent que ambdues parts comparteixen objectius en matèria de promoció de la salut laboral i el benestar global de les persones, signaren un acord de col·laboració. A l'acte de la signatura hi participaren l'Excm. Sr. Joan Besalduch i la Sra. Carmen Planas en nom de les respectives corporacions. Després de la signatura, el M. Il·ltre. Sr. Macià Tomás va impartir una conferència, a la seu acadèmica, amb el títol *Salud mental y trabajo en tiempos de COVID-19*.

El 13 de setembre de 2022 es va firmar un conveni de col·laboració amb el Grup Serra. L'acord contempla el compromís del Grup Serra de difondre les activitats i les accions de la RAMIB relacionades amb la salut, de forma contrastada i veraç. En l'acte de signatura, l'Excm. Sr. Joan Besalduch i la Sra. Carmen Serra, en nom de les seves respectives organitzacions, es congratularen de l'acord. A continuació va tenir lloc la sessió-col·loqui "*La informació en salut, la necessària qualitat*" a càrrec de la Sra. Elvira Lindo, escriptora i periodista i el M. Il·ltre. Sr. Javier Cortés, secretari general de la RAMIB.

## Acord de col·laboració amb el Col·legi de Biòlegs

**E**n data 9 de març de 2022 és va formalitzar l'acord de col·laboració entre la RAMIB i el COFIB amb l'objecte de organitzar conjuntament sessions científiques en format de conferències, taules rodones o altres activitats similars, sobre aspectes, avanços i innovacions en el camp de les ciències biosanitàries en qualsevol dels seus àmbits.

## Comissió de doctorat

**L**es sessions acadèmiques d'exposició de projectes de tesi doctorals a la UIB van tenir lloc el dia 9 de juliol de 2022. Les setmanes prèvies s'havien repartit els vuit projectes entre els acadèmics, juntament amb un formulari d'orientació.

La comissió acadèmica de doctorat, coordinada pel M. Il·ltre. Sr. Jordi Ibáñez, va comptar amb la col·laboració estreta i eficaç de l'acadèmic i vicepresident M. Il·ltre. Sr. Arturo López, que va assumir la coordinació de la sessió d'avaluació dels projectes.

## Arxiu històric de l'Acadèmia. Adquisició documental

**E**l fons documental de l'arxiu acadèmic continua el procés de catalogació i digitalització. El du a terme l'investigador Dr. Miquel Amengual, doctor en Història, del servei de Biblioteca i Documentació de la Universitat de les Illes Balears. Els documents són classificats, digitalitzats i preservats digitalment.

L'any 2022 s'ha finalitzat la catalogació de nivell d'unitat documental del fons Junta de Sanitat de les Illes Balears. Aquest mateix fons també ha estat digitalitzat en la seva major part i, específicament, les sèries Expedients de Sanitat, Resolucions de Sanitat i Epidèmies diverses ja es troben disponibles en obert i totalment consultables a la Plataforma d'Arxius Històrics, mentre que la resta es troben en procés de preservació digital.

Per altra part, seguint l'itinerari d'incorporacions documentals prèviament acordat, s'ha adquirit l'obra *Apollineum maioricense bellum contra febres perniciosas*, rara obra de 1707 del Dr. Rafael Capó que s'incorpora a l'arxiu acadèmic.

## Academic Journal of Health Sciences

**A**quest any ha continuat el procés d'internacionalització de la revista corporativa amb la finalitat de millorar la valoració de *AJHS* en els rànquings de publicacions científiques i d'aconseguir la indexació a *Medline*, *Scopus*, *Scielo* i altres bases reconegudes. Convé remarcar que *AJHS* és la primera revista científica balear en ciències de la salut inclosa a JCR.



Igualment, cal destacar que el passat 7 de juny de 2022 la Junta de govern va aprovar uns estatuts per a la revista i posteriorment, el 13 de desembre, en compliment d'aquests estatuts, es va elegir un Consell Editorial que va quedar constituït de la següent manera:

- Director: M. Il·ltre. Sr. A. Arturo López
- Subdirector: M. Il·ltre. Sr. J. March
- Secretari: M. Il·ltre. Sr. S. Crespí
- Editor en cap: M. Il·ltre. Sr. P. Riutord
- Vocals: M. Il·ltre. Sr. J. Cortés, M. Il·ltre. Sr. J. Benejam, M. Il·ltre. Sra. A. Barceló i M. Il·ltre. Sr. L. Masmiquel

De la ma del seu director, M. Il·ltre. Sr. A. Arturo López, l'any 2022 s'han publicat un total de sis números amb 172 articles, el 95,3% dels quals són originals; un 84,1% són en anglès. La revista ha rebut originals signats per autors de 63 països diferents, procedents dels cinc continents.

La revista acadèmica, integrada des del 2014 a la plataforma universitària Biblioteca Digital de les Illes Balears (BDIB), l'any 2022 va sumar 204.561 descàrregues d'articles i exemplars sencers. Per mitjà de DIALNET les descàrregues comptabilitzades a l'any 2022 sumen 172.863.

AJHS ocupa el primer lloc en el rànquing de publicacions de caire científic i sanitari de la plataforma universitària balear.

A aquestes xifres cal afegir 452.924 descàrregues d'articles efectuades per usuaris des de la web pròpia de la revista acadèmica, pàgina web que va rebre un total de 543.703 entrades l'any 2022.

Així doncs, el total de descàrregues d'exemplars i articles de AJHS sumen 830.348 al llarg de 2022.

## Sessions de govern

**D**urant el curs acadèmic 2022, a més de la sessió solemne inaugural de curs, van celebrar-se nou sessions de govern ordinàries i tres d'extraordinàries, a més de una sessió solemne de recepció acadèmica.

De les sessions extraordinàries celebrades, la de l'1 de febrer va ésser convocada per a elecció i renovació de càrrecs; finalment, el dia 13 de desembre es celebraren dues sessions extraordinàries consecutives: en la primera el ple de la corporació va votar la proposta dels premis i distincions del curs acadèmic 2022; la segona va decidir l'elecció de dos acadèmics corresponents proposats: els Srs. Llorenç Sastre Moragues i Miquel Pastor Tous.

## Cèdula fundacional 1788

**E**l dia 13 de desembre de 2022, en sessió ordinària de govern, va acordar-se concedir la distinció “Cèdula Fundacional 1788” del curs acadèmic 2022 al Grup Serra, empresa líder de comunicació a Balears, per la seva col·laboració continuada amb la Reial Acadèmia i per ajudar a donar difusió i visibilitat a totes les iniciatives i activitats acadèmiques.

## Recepció de nou acadèmic numerari

**E**l dia 4 de maig de 2021 havia resultat elegit acadèmic numerari el **M.I. Sr. Rafel Morales Soriano**, doctor en Medicina (2019), especialista en Cirurgia general i Aparell digestiu, especialista universitari en Gestió sanitària i professor associat de la Facultat de Medicina (Universitat de les Illes Balears). Coordinador de formació continuada d'atenció especialitzada i primària de l'Àrea de Salut d'Eivissa i Formentera (1997-2000), coordinador de la unitat de Cirurgia major ambulatoria de l'Hospital Can Misses d'Eivissa (1977-2001), coordinador de la unitat de Cirurgia major ambulatoria (2002-2004) i de la unitat de Cirurgia hepatobiliopancreàtica (2010-2014) de l'Hospital Universitari Son Llàtzer de Palma. Es actualment cap de la unitat de Cirurgia oncològica peritoneal de l'Hospital Universitari Son Espases.

La solemne sessió de recepció acadèmica va celebrar-se el dia 24 de febrer de 2022. El recipiendari va llegir el discurs titulat “La Cirugía del càncer de páncreas en pacientes de edad avanzada. ¿Dónde está el límite?”.

La M. Il·ltre. Sra. Juana M<sup>a</sup> Román Piñana va contestar el discurs en nom de l'Acadèmia.

## Acadèmic d'honor traspassat

**Excm. Sr. Santiago Grisóla García** (València 1923 - 2022), marquès de Grisóla

Va cursar la carrera de Medicina a València, on va llicenciar-se el 1944. Desplaçat als EE. UU. gràcies a una beca del Ministeri d'Educació, el 1946 entra en contacte a la Universitat de Nova York amb el Prof. Severo Ochoa, també acadèmic d'honor de la nostra Corporació. Posteriorment va passar a la Universitat de Chicago i, el 1962, va ésser nomenat director del departament de Bioquímica de la Universitat de Kansas, al front del qual va realitzar una tasca admirable com a mestre i com a investigador sobre el cicle de la urea, la degradació de les bases pirimidíniques i la glicolisi, aïllant els enzims implicats, aclarint les reaccions involucrades i establint nous criteris sobre la naturalesa de l'acció enzimàtica.

De retorn a Espanya, l'any 1976 Grisóla es va fer càrrec de la direcció de l'Institut d'Investigacions Citològiques, a València. Premi Príncep d'Astúries d'Investigació

Científica i Tècnica (1990), doctor honoris causa de nombroses universitats i president del Comitè de coordinació de la UNESCO per al genoma humà, el 2003 va ésser rebut com a acadèmic d'honor de la nostra Reial Acadèmia. En aquella cerimònia, a la qual va assistir el Premi Nobel Prof. Jean Dausset, va pronunciar el discurs “Mi casual relación con la genética”.

Que la terra li sia lleu.

## Acadèmics numeraris traspassats

**Bartomeu Nadal Moncadas** (Muro, 1942- Inca, 2022) va llicenciar-se en Medicina a la Universitat Complutense de Madrid (1967). El 1970 va obtenir l'especialitat en Ginecologia i obstetrícia i, el 1972, la de Medicina legal i forense. Aquest mateix any va guanyar per oposició una plaça de professor de classes pràctiques a l'Escola de Medicina Legal de Madrid i va ingressar en el Cos nacional de metges forenses.

El 1972 va traslladar-se a Palma. Impulsor i primer director de l'Institut Anatòmic i Forense de Palma (1981-89), va promoure la docència i l'experimentació en matèria anatòmica i quirúrgica. El 2002 va accedir per oposició a la plaça de cap del servei de Patologia forense, que exerciria fins a la jubilació (2012). Va contribuir també a la creació de la Clínica medico-forense, on va ocupar plaça de ginecòleg titular (1983-90).

Va doctorar-se a la Universitat Complutense de Madrid el 1982 amb la tesi *Métodos de conservación cadavérica y sus aspectos legales y sanitarios* (Madrid, 1985). Entre les seves nombroses publicacions científiques destaquen les de matèria òsteo-tanatològiques i els llibres *Drogas: aspectos jurídicos y medico-legales* (Palma, 1986) i *Ramón Llull: autòpsia* (Palma, 1987). Va realitzar estudis tanatològics de personalitats històriques com Ramon Llull, santa Caterina Thomàs, Sor Francinaina Cirer o mossèn Miquel Costa i Llobera.

Va ser membre del Consell Social de la Universitat de les Illes Balears i durant 16 anys president de la Comissió deontològica del Col·legi Oficial de Metges de Balears.

Acadèmic corresponent per premi de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona (1982), va rebre la Creu distingida de Sant Ramon de Penyafort. Va ingressar el 1991 a la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears amb el discurs *Paternidad y filiación. Estudio biológico y medico-legal* (Palma, 1991). Va llegir el discurs inaugural del curs 2000, titulat *La ginecologia ante el tercer milenio. Controversias que suscita* (Palma, 2000). Va ésser un dels membres de la comissió de redacció del projecte dels nous Estatuts i Reglament de règim intern de la institució.

Descansi en pau.

## Nous acadèmics corresponents per elecció

**E**l dia 13 de desembre de 2022, en sessió extraordinària, van resultar elegits acadèmics corresponents, per unanimitat:

**Sr. Llorenç Sastre Moragues**, llicenciat en Matemàtiques, programador i analista d'aplicacions científiques, membre de la junta directiva de l'Il·lustre Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balears i professor de matemàtiques a l'Institut Antoni Maura (Palma). Per la feina de cooperació activa en el disseny, programació i desenvolupament de la pàgina web de la revista de la Reial Acadèmia, *Medicina Balear i Academic Journal of Health Sciences*.

**Sr. Miquel Pastor Tous**, llicenciat en Geografia i postgrau en Planificació i gestió de biblioteques. Anteriorment director del servei de Biblioteca i documentació de la UIB (1998-2022). Professor de documentació informativa als graus de Periodisme i Comunicació Audiovisual. Al llarg de la seva carrera professional ha posat en marxa i coordinat diversos projectes com els arxius històric i administratiu de la UIB i la plataforma d'arxius històrics de les Illes Balears. Ha col·laborat activament amb la nostra institució en matèria de ordenació, catalogació, digitalització de l'arxiu històric.

## Sessions científiques

**T**ot seguit es relacionen les sessions realitzades el curs 2022, difoses públicament *on-line*, amb alguna excepció. Es troben accessibles a la xarxa en el canal acadèmic de *Youtube* de la RAMIB.

**1 de febrer de 2022.** Sessió científica *Tractament multidisciplinari del càncer d'ovari*. Documet de consens a Balears a càrrec de la Dra. Anna Torrent, cap de la secció de Ginecologia del Hospital Universitari Son Espases i pel Dr. Rafael Morales, cap de la secció de Cirurgia digestiva del mateix Hospital.

**15 de febrer de 2022.** Sessió científica *El síndrome de Lynch: el gran desconegut* a càrrec del Dr. Francesc Balaguer, cap del servei de Gastroenterologia de l'Hospital Clínic de Barcelona.

**8 de març de 2022.** Sessió científica *Novetats en diagnòstic i tractament del càncer cutani* a càrrec del Dr. Antoni Bennàssar Vicens, cap del servei de Dermatologia de la Clínica Rotger i professor associat de Dermatologia de la Facultat de Medicina-UIB.

**9 de març de 2022.** Sessió científica *Sabem com responen les plantes al canvi climàtic i perquè ens hauria d'importar?* a càrrec del Dr. Jaume Flexas Sans, doctor en Biologia i catedràtic de la UIB en l'àrea de Fisiologia vegetal.

**24 de març de 2022.** Sessió científica *El impacto de las nuevas tecnologías en la reconstrucción facial tras las exéresis oncológicas* a càrrec del Prof. Dr. H.C. Julio Acero, cap del servei de Cirurgia maxil·lofacial dels Hospitals Universitaris Ramón y Cajal & Puerta de Hierro i professor titular de Cirurgia de la Universitat d'Alcalá, a Madrid.

**5 d'abril de 2022.** Sessió científica *Medicina personalitzada en el trasplantament d'òrgans al segle XXI* a càrrec del Prof. Dr. Oriol Bestard Matamoros, cap del departament de Nefrologia i de trasplantament de ronyó de l'Hospital Vall d'Hebron de Barcelona.

**28 d'abril de 2022.** Taula rodona *Violència obstètrica* a càrrec de la Dra. Elena Jiménez, la Dra. Isabel Sampedro, la Dra. Montse Caso, la Dra. Rosa Llobera i el Dr. Agustí Hernández.

**3 de maig de 2022.** Sessió científica *Breu història dels llitzarets a la Mediterrània occidental* a càrrec del Dr. Joan Enric Vilardell Santacana, arquitecte.

**25 de maig de 2022.** Sessió científica *Salud mental y trabajo en tiempos de COVID-19* a càrrec del M. II·ltre. Sr. Macià Tomàs Salvà, cap del servei de Prevenció de riscos laborals de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

**7 de juny de 2022.** Sessió científica *Una salud / One Health El enfoque imprescindible para una salud pública eficaz* a càrrec de l'I·ltre. Sr. Ramon García Janer, cap del negociat de Zoonosi del servei de Salut ambiental (DG de Salut Pública i Participació) i president del Col·legi Oficial de Veterinaris de les Illes Balears.

**21 de juny de 2022.** Sessió científica *Sis anys de Facultat de Medicina a la UIB: els fets, les dades, els reptes* a càrrec de la professora Margalida Gili Planas, vicedegana de la Facultat de Medicina (UIB), i el professor Miquel Roca Bennàsar, degà de la mateixa facultat.

**5 de juliol de 2022.** Sessió científica *De la biología a la biomecánica: la difícil supervivencia del manguito rotador en el ser humano* a càrrec del Dr. Fernando Marco Martínez, catedràtic de Traumatologia i Ortopèdia de la Universitat Complutense de Madrid i cap del servei de Cirurgia ortopèdica i Traumatologia de l'Hospital Clínic San Carlos.

**13 de setembre de 2022.** Sessió-col·loqui *La informació en salut, la necessària qualitat* a càrrec de la Sra. Elvira Lindo, escriptora i periodista i el M. II·ltre. Sr. Javier Cortés Bordoy, secretari general de la RAMIB.

**4 d'octubre de 2022.** Sessió científica *Salud, cáncer y envejecimiento en la era genómica* a càrrec del Prof. Carlos López-Otín, catedràtic a l'àrea de Bioquímica i Biologia molecular de la Universitat d'Oviedo.

**18 d'octubre de 2022.** Sesió conjunta de la Academia Médico-Quirúrgica Española y la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears. *Novedades preventivo-terapèuticas en diversas patologías oncológicas* a càrrec de la Dra. Josefa Terrassa Pons, cap del servei d'Oncologia mèdica del Hospital Universitari Son Espases, del M. II·ltre. Sr. Joan Benejam Gual, acadèmic numerari i cap del servei de Urologia de l'Hospital de Manacor i del M. II·ltre. Sr. Rafael Morales Soriano, acadèmic numerari i coordinador de la unitat de Cirurgia oncològica peritoneal de l'Hospital Universitari Son Espases.

**4 de novembre de 2022.** Sesió científica *Innovacions psicoterapèutiques pel tractament dels símptomes psicòtics* a càrrec de la Dra. Mar Rus-Calafell, professora-doctora a la Universitat del Ruhr- Bochum (Alemanya).

**22 de novembre 2022.** Sesió científica *La posvenció: sobreviure al suïcidio. Reflexiones sobre la forma de acompañamiento al sufrimiento* a càrrec de la Sra. Francisca Morell García, psicòloga general sanitària, presidenta d'AFASIB i vicepresidenta de PAPAGENO. Aquesta sessió científica també va comptar amb les intervencions del Dr. Oriol Lafau, coordinador autonòmic de Salut Mental i del Dr. Miquel Lázaro, president del Sindicat Mèdic de Balears.

Una dada significativa de l'interès que susciten les activitats acadèmiques són les 36.390 visualitzacions que acumulen en el canal propi de Youtube en acabar 2022. Així mateix la pàgina web de la corporació [www.ramib.org](http://www.ramib.org) ha registrat un total de 12.394 visites al llarg de 2022.

## Píndoles acadèmiques

**D**urant el curs acadèmic 2021 s'han difós dues noves píndoles acadèmiques. Són:

- *Mitos de la conducta suicida*, a càrrec de la Sra. Maria Francisca Morell Garcia, psicòloga general sanitària, presidenta de AFASIB, vicepresidenta de PAPAGENO.
- *Comprendiendo la conducta suicida*, a càrrec de la Sra. Maria Francisca Morell Garcia, psicòloga general sanitària, presidenta de AFASIB, vicepresidenta de PAPAGENO.
- *Deshabitación tabáquica en fumadores hospitalizados: Eficacia de una intervención mediante una app*, a càrrec de la Dra. Patricia García Pazo, professora ajudant del Departament d'Infermeria i Fisioteràpia de la UIB.

En acabar 2022 el conjunt de píndoles acadèmiques acumulen un total de 9.747 visualitzacions al canal acadèmic de Youtube.

## Altres col·laboracions de la Reial Acadèmia

**L'**any 2022 s'ha renovat l'acord amb la Conselleria de Salut per l'ús del Casal Ernest Lluch per cinc anys.

*Galeria biogràfica de metges de les Illes Balears.* En col·laboració amb el Patronat científic del Col·legi Oficial de Metges, que dirigeix el Dr. Antoni Bennàsar Arbós, la Reial Acadèmia participa en la redacció i edició *on-line* de les biografies de professionals destacats de la història de la Medicina balear. El projecte, codirigit pel Dr. Bennàsar Arbós i l'acadèmic numerari Dr. Ferran Tolosa Cabani, va iniciar-se el mes de novembre de 2022 i compta amb la participació de diversos acadèmics més, integrats en els comitès de redacció i científic, aquest darrer presidit per l'acadèmic Dr. Josep Tomàs Monserrat.

## Miscel·lània

**A**l llarg de 2022 l'Acadèmia ha rebut les següents donacions:

- El M. Il·ltre. Sr. A. Ballesteros ha fet donació dels quatre toms de la *Historia de la Sanidad Militar Española* de José M<sup>a</sup> Massons Esplugas. Es tracta d'una edició original de 1994, difícil de trobar.
- El Sr. Gonçal Lopez Nadal ha fet donació del llibre *Casa de Socorro 1901-1950*, editat per l'Ajuntament de Palma el 1987 i, escrit pel seu pare, el Dr. Manuel López Ruiz de Azagra, qui va ser metge de la Casa. Es tracta també d'una obra rara i d'interès.





# DISCURS INAUGURAL

*Disrupció endocrina, la pertorbació silenciosa de la nostra salut*

per la

M. I. Sra. **Antònia Barceló Bennassar**

Acadèmica numerària



Excel·lentíssim Sr. President,  
Digníssimes autoritats,  
Molt il·lustres senyores i senyors acadèmics,  
Senyores i senyors:

## Introducció

**T**ant el nostre entorn com la salut i la supervivència humanes estan més amenaçats que mai. A través de l'aire que respiram, l'aigua que bevem i la terra on cultivam els nostres aliments, cada dia, millers de substàncies químiques afecten de manera negativa el nostre cos i el medi ambient.

Molts dels efectes d'aquestes substàncies apareixen al final del camí, quan ja sol ser massa tard. Com més triguem a actuar, major serà el perill per a la nostra pròpia salut i per a la salut a llarg termini dels nostres fills i nets i aquests tòxics continuaran interferint en les nostres vides durant generacions.

L'avanç de la tecnologia i la ciència han permès que, a dia d'avui, gaudim d'una vida més còmoda en relació als nostres avantpassats. Però alhora, la nostra exposició a tòxics i la presència d'aquests en el planeta també ha augmentat. Avui en qualsevol ésser humà es poden detectar en la seva sang una gran quantitat de químics sintètics que no eren presents en els nostres avis.

Des de principis del segle XX es coneix la capacitat que tenen algunes d'aquestes substàncies químiques per interferir en el sistema hormonal i la vinculació entre aquests pertorbadors endocrins amb els problemes de salut dels humans, ha crescut amb força l'última dècada.

L'exposició als disruptors endocrins és universal, ja que es troben repartits per tot el món a conseqüència d'un ús generalitzat. Quan els científics parlen sobre el medi ambient, es refereixen principalment a l'entorn físic però no podem oblidar les evidències científiques que apunten a l'entorn químic. Existeix un gran paral·lelisme entre disruptió climàtica i disruptió endocrina. Ciència, Medicina i Política Ambiental es creuen.

## Definició

Els disruptors endocrins (DE) són definits per l'OMS com una substància o barreja exògena que altera les funcions del sistema endocrí i, conseqüentment, causa efectes adversos a la salut d'un organisme intacte o la seva descendència. Els seus efectes nocius constitueixen un veritable problema de salut pública.

Són inodors i invisibles. El catàleg és molt ampli. Es denominen també moduladors endocrins, mimetitzadors hormonals, alteradors endocrins. Es consideren “substàncies camaleòniques” perquè un mateix disruptor pot tenir diferents efectes i maneres d'actuar.

## Història

Des de la creació i la introducció posterior de productes químics orgànics i inorgànics sintètics a la fi del segle XIX, la comunitat mundial s'ha vist cada vegada més exposada als DE.

En 1938 ningú pensava en el que podia acabar succeint. Aquest any, un metge i científic britànic, Edward Charles Dodds, va anunciar la síntesi d'un compost, conegut com dietilestilbestrol, que actuava sobre l'organisme igual que l'estrogen natural. Aviat destacats investigadors i ginecòlegs van començar a pregonar les bondats d'aquest estrogen artificial. Amb una mescla d'ingenuïtat i de supèrbia, va començar a utilitzar-se per a molts diferents fins: en les dones embarassades, ja que s'assegurava que els nounats eren més grans i forts; també s'utilitzava per a prevenir avortaments, tractar l'acné o per a alleujar els símptomes de la menopausa. No obstant això, aquest optimisme aviat va donar pas a l'aparició de proves que evidenciaven que el dietilestilbestrol podia provocar diferents tipus de problemes. Així, les filles de les dones tractades amb aquest estrogen, presentaven problemes reproductius, càncer vaginal i de cèrvix i malformacions en els òrgans reproductors en percentatges superiors a la mitjana.

L'any 1962, el llibre de Rachel Carson, *Primavera silenciosa* va donar el primer avís que uns certs productes químics artificials s'havien difós per tot el planeta. Aquell llibre va marcar una fita, divulgant la idea de la persistència en la cadena alimentària de pesticides organoclorats i la toxicitat reproductiva dels mateixos en certes espècies animals. Aquells fets van atreure l'atenció pública sobre uns compostos fins llavors considerats innocus.

Posteriorment, el llibre *El nostre futur robats*, escrit per Theo Corbon, va reunir per primera vegada les alarmants evidències per a plantejar, en termes científics, aquest nou perill. Va ser l'ànima de la trobada científica multidisciplinària que va originar la famosa Declaració de Wingspread (Winsconsin, juliol 1991) que va posar sobre la taula el concepte de disruptor endocrí. Theo Corbon va fundar la seva pròpia ONG, The Endocrine Disruption Exchange, que recopila evidència científica sobre disruptió endocrina.

Són múltiples els exemples recollits en la literatura científica i la llista de mimetitzadors hormonals augmenta amb la mateixa velocitat que s'expandeix el nostre coneixement sobre les formes d'exposició a aquestes substàncies. En 2009, la Endocrine Society va ser la primera organització internacional a adoptar una postura política sobre l'estat de la recerca científica en aquesta matèria.

A Espanya, trobam la primera referència l'any 1977 a Catalunya, titulada «El medi ambient i la salut», de Ricardo Saiëgh als *Annals de Medicina*. El 1981, l'associació científica catalana Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS) edita un primer informe (Quadern CAPS) sobre aquest tema.

## Mecanismes d'acció

Una de les prioritats de la recerca científica és esbrinar els diferents mecanismes d'acció dels disruptors endocrins.

### ***El Sistema Endocrí***

La salut humana depèn del bon funcionament del sistema endocrí i les hormones són les grans missatgeres entre tots els òrgans.

És un sistema complex que regula funcions vitals de l'organisme. Proporciona la comunicació clau i el vincle de control entre el sistema nerviós i les funcions corporals, com la reproducció, la immunitat, el metabolisme, el son i l'estat d'ànim.

Les hormones són extraordinàriament eficaces. Cada glàndula endocrina secreta només una quantitat molt determinada d'una hormona en un moment concret, circulant per la sang concentracions molt petites. Cada persona presenta el seu propi estat d'equilibri hormonal. Els nivells de les diferents hormones varia amb l'edat, sexe, moment del cicle reproductor o estat de salut en que es trobi.

### ***Mecanismes de disruptió***

S'han descrit diferents possibles mecanismes en l'alteració de l'homeostasi hormonal que impliquen:

- Mimetització de l'acció hormonal
- Interferència en la síntesi i metabolisme de les hormones
- Antagonització de l'acció hormonal
- Modulació dels nivells dels receptors horminals

Altres mecanismes d'acció menys coneguts són els efectes directes sobre els gens i el seu impacte epigenètic. Aquests efectes són realment nocius, pel fet que les alteracions en la programació genètica durant etapes primerenques del desenvolupament poden tenir repercussions importants en anys posteriors i podrien fins i tot dur a l'herència transgeneracional de la malaltia.

## Vies d'entrada

Quasi el 100% dels éssers humans presenten un nivell elevat d'aquests disruptors endocrins al seu cos. Gran part dels productes que s'utilitzen diàriament contenen substàncies químiques amb capacitat d'alterar el sistema hormonal.

Els DE poden entrar en el cos:

Per *ingestió*: mitjançant contaminació d'aigua i aliments o alliberats des dels seus recipients.

Per *inhalació* de substància de l'atmosfera, aerosols i productes volàtils.

Per *contacte cutani*: de compostos liposolubles.

Per *transferència biològica* a través de la placenta i llet materna.

Per via *intravenosa*; a través de material plàstic d'ús hospitalari.

Els DE també poden transformar-se en metabòlits actius amb major capacitat de disruptió i poden acumular-se en el teixit gras i anar alliberant-se lentament.

El més important, no obstant això, són els períodes crítics enfront de l'exposició.

## Vulnerabilitat, dosi, moment exposició

El moment de l'acció del DE determina la força del seu impacte.

Els efectes poden ser diferents sobre l'embrió, el fetus, l'organisme perinatal, l'infant, l'adolescent o l'adult. Si actuen durant un període crític, com per exemple en els primers estadis de la vida, caracteritzats per una ràpida diferenciació cel·lular i organogènesi produeixen lesions irreversibles.

Per això, l'embaràs, la infància i l'adolescència són etapes d'especial vulnerabilitat. L'exposició d'una dona embarassada pot afectar no sols els seus fills, sinó també la seva descendència durant diverses generacions.

No són verins clàssics, tenen regles diferents.

La relació dosi-efecte no és lineal, això és, a menor dosi d'exposició no sempre és menor l'efecte advers. Poden actuar conjuntament, de manera additiva o sinèrgica. Molts són persistents i bioacumulatius.

L'espècie humana manca d'experiència evolutiva amb aquests compostos. Aquesta pauta d'exposició crònica no té precedents en la nostra història.

## Tipus-classificació

Fins ara, s'han identificat unes 1.500 substàncies que poden alterar el sistema endocrí.

Es poden trobar de forma natural a l'ambient, però la principal preocupació internacional es centra en els productes químics sintètics. Són compostos sintetitzats a partir de carbó i altres elements com hidrogen, nitrogen i clor, són molt més forts i la seva acció representa un major perill per a la salut.

En general, els principals productes químics als que podem estar més exposats, es classifiquen en tres grans grups:

## 1. Plaguicides

Nombrosos plaguicides, pesticides, fungicides i altres productes químics s'utilitzen per a optimitzar la producció agrícola. D'acord amb l'Agència Espanyola de Seguretat Alimentària i Nutrició, el 41.7% de les fruites i verdures que consumim contenen residus de plaguicides. Alguns com el **DDT**, ja han estat prohibits. Malgrat això, continuen detectant-se en sang, la qual cosa posa en evidència l'alta persistència d'aquests compostos en el medi natural.

Encara que per a la població general el risc per a la salut és baix, per a la població relacionada amb l'agricultura i amb la manufactura d'aquests productes les conseqüències per a la seva salut poden ser molt grans.

Un plaguicida organofosforat molt perillós és el **Clorpirifos**, utilitzat a l'agricultura, que actua inhibint l'enzim acetilcolinesterasa i afectant el sistema nerviós.

**Dioxines:** aquests productes químics es generen de manera no intencional per la combustió incompleta, així com durant la fabricació d'alguns plaguicides, plàstics i clor. Es consideren com un dels pitjors tòxics fabricats per l'home. L'any 2004, el candidat a la presidència d'Ucraïna, Victor Yushchenko va ser enverinat amb dioxines; tothom va poder veure el seu rostre desfigurat. Les dioxines poden afectar el sistema immunitari, interferir en la resposta hormonal i d'aquesta manera també causar càncer.

**Furans:** es produeixen de forma no intencionada a partir dels mateixos processos que generen les dioxines i la principal via d'exposició és la ingestió d'aliments contaminats, sobretot carn i productes làctics.

## 2. Substàncies químiques en productes d'ús humà o en contacte amb aliments

**Ftalats:** s'utilitzen per millorar la flexibilitat dels plàstics i per agregar fragància als productes de cura personal. Les persones poden estar exposades a ftalats en menjar o beure aliments que han estat en contacte amb envasos que en contenen. Es troben en nombrosos productes com a joguines, calçat, productes sanitaris i d'higiene personal, pintures, materials de construcció, embalatges d'aliments i detergents. S'han detectat nombrosos efectes adversos en la salut relacionats amb els ftalats. L'ús d'alguns en cosmètica i en productes per a infants ha estat prohibit a la UE i s'han establert límits màxims d'ús per a materials en contacte amb els aliments.

**Bifenils policlorats (PCB), Bifenils polibromats (PBB), Difenil esters polibromats (PBDE), Compostos perfluorats (PFC):**

Durant molt de temps se'ls va considerar substàncies amb grans avantatges i amb gran aplicació industrial, a causa de la seva estabilitat química i propietats aïllants. Són contaminants orgànics persistents i encara es poden trobar en aparells electrònics, materials de construcció i com a contaminants d'aliments. Encara que la Comissió Europea va establir l'any 2010 com a data límit per a la desaparició dels PCBs, es tracta d'uns contaminants omnipresents en el medi ambient i s'estima que poden persistir entorn dels 40 anys, sent capaços d'acumular-se en la cadena alimentària.

**Bisfenol A (BPA):** es troba en els plàstics de policarbonat que s'utilitzen en envasos per guardar aliments i begudes. És un dels disruptors més preocupants per a la salut humana i amb major prevalença entre els productes comercialitzats en l'actualitat. La majoria de persones s'exposa al BPA quan consumeix begudes o aliments on s'ha alliberat aquesta substància de l'envàs. Aquest alliberament augmenta per factors ambientals com la calor, l'exposició a la llum solar i l'acidesa. També és present en empastaments dentaris, cremes, resines epoxi i canonades d'aire condicionat. En l'actualitat, països com França han prohibit l'ús del BPA en qualsevol embolcall alimentari i a la UE està prohibida la seva utilització en recipients alimentaris destinats a infants menors de tres anys.

**Alquifenols:** són antioxidants que s'afegeixen a plàstics perquè siguin més estables i menys fràgils. També es troben en productes de la degradació dels detergents. Alguns alquifenols poden comportar-se com a poderosos disruptors endocrins, condicionant una potent acció estrogènica i danyar el sistema immunològic.

### 3. Productes cosmètics i d'higiene

**Parabens:** són èsters que s'utilitzen com a conservants dels cosmètics, dels productes d'higiene personal i en productes farmacèutics degut a les seves propietats antimicrobianes. L'exposició és freqüent i la seva presència ha estat detectada en fluids humans com l'orina, la sang i la llet materna. Actualment alguns parabens estan prohibits i altres tenen els seus nivells de concentració limitats.

**Triclosan:** actua com agent antimicrobià. Es pot trobar en sabons, desodorants, pasta de dents, cosmètics, teixits i plàstics.

**Almescs:** són fragàncies que es poden trobar en cosmètics, productes d'higiene, ambientadors i joguines.



## Efectes sobre la salut

L'exposició a DE pot repercutir negativament sobre diversos òrgans o sistemes:

### Salut reproductiva de la dona

Hi ha evidència epidemiològica respecte a la participació dels DE en la pubertat prematura, reducció de la fertilitat i resultats adversos durant l'embaràs. Hi ha estudis sobre la relació entre l'exposició i la síndrome de l'ovari poliquístic, endometriosis, fibromes uterins i càncer de mama i ovaris.

### Salut reproductiva de l'home

L'exposició ocupacional o accidental de les dones embarassades als estrògens, augmenta el risc de malformacions congènites del tracte urogenital dels seus fills, criptorquidisme, hipospàdies, reducció de la qualitat del semen, menor fertilitat i risc de càncer testicular o prostàtic en la vida adulta.

### Taxes de fecunditat

Les taxes de fecunditat estan baixant a tot el món, particularment als països industrialitzats, així com augmenten els desequilibris de proporció sexual relacionats amb DE, resultant en menys descendència masculina.

### Salut tiroïdal

La interferència dels DE en la funció tiroïdal observada en els estudis experimentals afegeix credibilitat a la hipòtesi que això pot ocórrer en els éssers humans. L'evidència epidemiològica suggereix que diversos grups de contaminants comuns com els BPC s'associen a nivells reduïts d'hormones tiroïdals. Actualment, estan disponibles línies genètiques d'animals experimentals que podrien ajudar a aclarir els mecanismes pels quals aquestes exposicions químiques poden causar disfunció tiroïdal.

### Neurodesenvolupament

Les hormones juguen un paper crític en el desenvolupament neurològic, incloent els circuits neuroendocrins i, per tant, els DE podrien estar implicats en el desenvolupament de problemes cognitius i trastorns de comportament que són evidents en la societat. Les observacions més consistents són el deteriorament del funcionament executiu, aprenentatge i de la memòria, autisme, trastorns d'hiperactivitat i dèficit d'atenció, desordres del moviment (hipotonies, hiperreflexia), dèficits sensorials i defectes del desenvolupament embriològic com defectes del tub neural.

Atès que el sistema nerviós, immunològic i endocrí estan relacionats entre si, la síndrome de fatiga crònica, la fibromiàlgia i l'esclerosi múltiple també podrien estar relacionades amb l'exposició a DE.

### Càncers relacionats amb Hormones

Els estudis en animals mostren que l'exposició a DE durant etapes primerenques d'algunes glàndules endocrines poden alterar el seu desenvolupament potser a

través d'efectes sobre cèl·lules mare o epigenètics, amb possibles conseqüències carcinogenètiques i major susceptibilitat al càncer, com el de mama, d'endometri, d'ovari, testicular i de pròstata.

### Trastorns metabòlics

El control del metabolisme involucra molts components del sistema endocrí, inclosos el teixit adipós, el fetge, el pàncrees i el tracte gastrointestinal. En l'actualitat hi ha estudis que mostren que l'exposició embrionària a DE condueix a l'alteració del metabolisme lipídic, obesitat, diabetis tipus II i síndrome metabòlica en l'edat adulta, malalties que han augmentat la seva incidència a nivell mundial.

### Avaluació, limitacions

Conèixer com i fins a quin punt poden afectar els disruptors endocrins la salut humana amb absoluta fiabilitat és pràcticament impossible, donada la gran quantitat de substàncies implicades i la complexitat de les funcions regulades pel sistema endocrí.

El més probable és que els trastorns humans siguin el resultat de l'exposició crònica a baixes quantitats de mesclures de DE, al que caldria sumar la latència entre el fet de l'exposició i els trastorns clínics ocasionats.

Així, és necessari desenvolupar evidències científiques de pes que permetin la consideració efectiva de la recerca a tots els nivells, des dels mecanicistes *in vitro* a les dades epidemiològiques humanes. En aquest moment, solament un estret espectre de químics i algunes classes de DE són analitzats, la qual cosa representa la punta de l'iceberg.

Quants DE hi ha?, d'on venen?, quins són els nivells d'exposició?, quins són els seus efectes de manera individual i en mesclures durant el desenvolupament i l'edat adulta?, com es poden millorar els assajos de mesura?

Totes aquestes preguntes necessiten respostes.

Hi ha una creixent necessitat de desenvolupar noves tècniques analítiques i enfocaments per a prioritzar l'avaluació dels DE.

La irrupció de les Ciències òmiques també ha obert la porta a nous camps d'oportunitat. Existeix tota una línia de la metabolòmica que se centra en mesurar centenars de substàncies químiques del cos humà que el nostre engranatge molecular produeix en petites quantitats mentre processam la nostra alimentació i altres aportacions ambientals.

Hi ha un transport global de DE a través de processos naturals, com corrents d'aire i oceàniques, així com a través del comerç, la qual cosa porta a l'exposició a tot el món. Idealment, hauríem de poder elaborar un **Exposoma** o un mapa detallat de les

exposicions ambientals que poden ocórrer al llarg de tota la nostra vida. Un monitoratge especial i temporal és fonamental per conèixer les tendències i els nivells d'exposició. Aquests nous enfocaments són importants tenint en compte el nombre de compostos químics per als quals no existeix informació.

## Exposició a Espanya

Els estudis realitzats al nostre país mostren la rellevància des del punt de vista social i sanitari de l'exposició a DE de la població espanyola. Les anàlisis de diverses substàncies contaminants realitzats en aquests estudis indiquen una exposició generalitzada i preocupant de la població. Encara que conjuntament se superen les concentracions amb capacitat disruptora, els nivells són molt variables segons sexe, edat, nivell educatiu i classe social. Així, les dones, un baix nivell educatiu i una classe social baixa s'associen a nivells més elevats. Aquestes diferències mostren el potencial que té la intervenció socio sanitària per a reduir els nivells d'exposició.

## Prevenió, seguretat, futur

La salut només pot prosperar en un entorn decididament sostenible a nivell global.

Cal fer visible l'epidèmia causada per la contaminació i la creixent importància dels determinants ambientals de la salut.

Cal efectivitat en les tasques de vigilància, prevenció i control.

Cal formació continuada als professionals de la salut.

Cal coratge polític, honestedat i rigor tècnic.

Cal informació, participació i implicació ciutadana en els afers del medi i la salut.

Nous reptes ambientals, qualitat de l'aire exterior i interior, ondes electromagnètiques, canvi climàtic. La idea d'abastar tots els tipus d'exposicions (físiques, químiques i socials), forma part d'una mentalitat recent i àmplia que pot ajudar-nos a abordar tots aquests factors alhora d'una forma molt més productiva. Per exemple, no podem oblidar que un disruptor endocrí de primer ordre i que també mereix preocupació creixent és l'excés de llum durant la nit. La pertorbació del cicle son-vigília altera l'equilibri neuroendocrí i la secreció harmònica hormonal amb múltiples repercussions sobre la nostra vida.

L'emergència climàtica és un fet. Els disruptors endocrins són el segon major desafiament ambiental de la nostra era. És necessari estimular nous enfocaments

d'adaptació que trenquin les barreres institucionals i científiques tradicionals sense que la població hagi de renunciar als avenços de la societat contemporània.

La pionera autora Rachel Carson va intuir una primavera silenciosa sense el cant dels ocells, tardors sense pol·linització i un drama ambiental que portava a la contaminació de la cadena alimentària. El llegat de la biòloga va ser conscienciar les generacions futures sobre els efectes de l'ús indiscriminat dels agents químics en la nostra vida.

Estava convençuda, i nosaltres ens hem de convèncer, que un coneixement més gran dels detalls de la natura, induiria la gent a protegir-la.

He dit

## Bibliografia

Carson R. Silent spring. Boston. Houghton Mifflin Company. 1962

La Contaminació i la Salut. Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS) Barcelona. 2011

Koch CA, Diamanti-Kandarakis E. Introduction to Endocrine Disrupting chemicals – is it time to act? Vol. 16, Reviews in Endocrine and Metabolic Disorders. 2015.

Vandenberg LN, Colborn T, Hayes TB, Heindel JJ, Jacobs DR, Lee DH, et al. Hormones and endocrine-disrupting chemicals: Low-dose effects and nonmonotonic dose responses. Vol. 33, Endocrine Reviews. 2012.

Mousavi SE, Amini H, Heydarpour P, Amini Chermahini F, Godderis L. Air pollution, environmental chemicals, and smoking may trigger vitamin D deficiency: Evidence and potential mechanisms. Vol. 122, Environment International. 2019.

Kahn LG, Philippat C, Nakayama SF, Slama R, Trasande L. Endocrine disrupting chemicals: implications for human health. The Lancet Diabetes and Endocrinology. 2020.

Skakkebaek NE, Toppari J, Söder O, Gordon CM, Divall S, Draznin M. The exposure of fetuses and children to endocrine disrupting chemicals: A European Society for Paediatric Endocrinology (ESPE) and Pediatric Endocrine Society (PES) call to action statement. In: Journal of Clinical Endocrinology and Metabolism. 2011.

Gore AC, Chappell VA, Fenton SE, Flaws JA, Nadal A, Prins GS, et al. Executive Summary to EDC-2: The Endocrine Society's second Scientific Statement on endocrine-disrupting chemicals. Vol. 36, Endocrine Reviews. 2015.

Di Renzo GC, Conry JA, Blake J, Defrancesco MS, Denicola N, Martin JN, et al. International Federation of Gynecology and Obstetrics opinion on reproductive health impacts of exposure to toxic environmental chemicals. Int J Gynecol Obstet. 2015;131(3).

Garcia-Mayor R, Larrañaga A, Docet M, Lafuente A. Disruptores endocrinos y obesidad: obesógenos. Endocrinología y Nutrición; 59(4):261-267.

Trasande L, Attina TM, Blustein J. Association between urinary bisphenol A concentration and obesity prevalence in children and adolescents. JAMA - J Am Med Assoc. 2012;  
Olea N, Zuluaga A. exposición infantil a disruptores endocrinos. Anales Españoles de Pediatría Vol 54, Sup 1.2001

Gao H, Wang Y fei, Huang K, Han Y, Zhu Y duo, Zhang Q feng, et al. Prenatal phthalate exposure in relation to gestational age and preterm birth in a prospective cohort study. Environ Res. 2019;176.

Darbre PD. The history of endocrine-disrupting chemicals. Current Opinion in Endocrine and Metabolic Research. 2019.

Trasande L, Shaffer RM, Sathyanarayana S. Food additives and child health. Pediatrics. 2018;

Sung E, Turan N, Ho PWL, Ho SL, Jarratt PDB, Waring RH, et al. Detection of endocrine disruptors - From simple assays to whole genome scanning. International Journal of Andrology. 2012.

Walker DM, Gore AC. Epigenetic impacts of endocrine disruptors in the brain. Frontiers in Neuroendocrinology. 2017.

Kinner MK, Manikkam M, Guerrero-Bosagna C. Epigenetic transgenerational actions of endocrine disruptors. Reproductive Toxicology. 2011.

Lucas A, Herrmann S, Lucas M. The role of endocrine-disrupting phthalates and bisphenols in cardiometabolic disease: The evidence is mounting. Current Opinion in Endocrinology, Diabetes and Obesity. 2022.

Grignard E, de Jesus K, Hubert P. Regulatory Testing for Endocrine Disruptors; Need for Validated Methods and Integrated Approaches. Front Toxicol. 2022;



# **PREMIS I DISTINCIONS**

Curs Acadèmic 2022





## **ACTA DE LA PRIMERA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA del 13 de desembre de 2022**

### **PROPOSTA D'ELECCIÓ D'ACADÈMICS CORRESPONENTS**

#### **Identificació de la sessió:**

**Data:** 13 de desembre de 2022.

**Horari:** 17:55 hores.

**Lloc de celebració:** Seu de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears.

**Assistents:** Excm. Sr. Joan Besalduch, M. Il·lres. Sres. i Srs. Joana M<sup>a</sup> Román, Josep Tomàs, Bartomeu Anguera, Alfons Ballesteros, Ferran Tolosa, Macià Tomàs, Fèlix Grases, Pep Francesc Forteza, Jordi Ibáñez, Joan March, Àngel Arturo López, Javier Cortés, Sebastià Crespí, Antonia Barceló, Javier Garau, Jordi Reina, Joan Maria Benejam, Claudio Mirasso, Josep Maria Vicens.

### **ORDRE DEL DIA**

#### **Punt únic: proposta d'elecció com a acadèmics corresponents dels Srs. Llorenç Sastre Moragues i Miquel Pastor Tous**

Una vegada aclarides les qüestions preliminars plantejades, el Sr. President fa un breu recordatori dels mèrits dels candidats presentats i la seva relació científica amb l'Acadèmia.

Els acadèmics assistents voten a mà alçada favorablement els dos candidats proposats, per unanimitat.

S'aprova, en conseqüència, l'elecció com a acadèmics corresponent del Srs. Llorenç Sastre Moragues i Miquel Pastor Tous.

I sense més assumptes per tractar el president alça la sessió a les 18.05 hores.

El secretari general,  
Dr. Javier Cortés

Vist-i-plau del president,  
Dr. Joan Besalduch

# ACTA DE LA SEGONA SESSIÓ EXTRAORDINÀRIA

de dia 13 de desembre de 2022

## ADJUDICACIÓ DELS PREMIS I DISTINCIONS DEL CURS 2022 CONVOCATS PER LA REIAL ACADÈMIA

### Identificació de la sessió:

**Data:** 13 de desembre de 2022.

**Horari:** 18:05 hores.

**Lloc de celebració:** Seu de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears.

**Assistents:** Excm. Sr. Joan Besalduch, M. II·ltres. Sres. y Srs. Joana M<sup>a</sup> Román, Josep Tomàs, Bartomeu Anguera, Alfonso Ballesteros, Ferran Tolosa, Macià Tomàs, Joan Buades, Fèlix Grases, Pep Francesc Forteza, Jordi Ibáñez, Joan March, Ángel Arturo López, Javier Cortés, Sebastià Crespí, Antonia Barceló, Javier Garau, Jordi Reina, Joan M<sup>a</sup> Benejam, Claudio Mirasso, Josep María Vicens.

### ORDRE DEL DIA

#### Punt únic: Adjudicació dels premis i distincions del curs 2022 convocats per la Reial Acadèmia

El Sr. President dona la paraula al secretari general perquè informi sobre la proposta de la comissió científica. El secretari general explica el procediment seguit per l'avaluació de les candidatures i dels treballs presentats i llegeix l'acta de la sessió de la comissió científica de referència, de dia 29 de novembre de 2022. Una vegada finalitzades les explicacions i aclarides les qüestions plantejades, els acadèmics assistents accepten per unanimitat, a ma alçada, la proposta de la comissió. A continuació el secretari general, tal com assenyalen els estatuts sobre els premis d'investigació de la Reial Acadèmia, obre les pliques amb els lemes dels treballs premiats, per donar a conèixer als acadèmics presents els noms dels seus autors, que resulten ésser els següents:

#### A. PREMI DE LA REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA DE LES ILLES BALEARS

**Títol:** *Use of single-photon emission computed tomography/computed tomography (SPECT/CT) in lymphatic mapping of patients with head and neck melanoma undergoing sentinel lymph node biopsy.*

**Antoni Bennàsar, Mauricio Orozco, Antoni Vilalta, Susana Puig, Josep Malveyh, Marta Valero i Sergi Vidal-Sicart.** Clínica Rotger i Hospital Clínic de Barcelona.

#### B. PREMI MATEU ORFILA, a la trajectòria d'un professional de la salut

**Dr. Miquel Fiol Sala,** a proposta del Institut d'Investigació Sanitària Illes Balears (IdISBa).

## C. PREMIS PATROCINATS

**1. Premi Prof. Jean Dausset** a la millor tesi de Medicina i Ciències Afins, elaborada a les Illes Balears dins el curs acadèmic 2021.

Títol: “Renal health in patients with non-alcoholic fatty liver disease and metabolic syndrome”.  
**Manuela Abbate.** Universitat de les Illes Balears.

**2. Premi Doctor Ramón Rotger Moner** per al millor estudi sobre cirurgia i especialitats quirúrgiques.

Títol: “Uncoforaminotomía antero-lateral cervical en el tratamiento de la radiculopatía cervical. Técnica de Jho con pequeña modificación. Estudio retrospectivo de los primeros 146 casos”.

**Jon Olabe i Javier Olabe.** Olabeneurocirujanos SLP.

**3. Premi del Col·legi Oficial d’Infermeria de les Illes Balears,** per al millor estudi d’investigació en infermeria en qualsevol dels seus àmbits.

Títol: “Estudio de casos y controles para evaluar el efecto del ámbito de exposición y las medidas de protección individual en el riesgo de transmisión del SARS-CoV-2”.

**Aina Huguet, Laura Capitán y Aina María Yáñez.**

**4. Premi Hospital Quirónsalud PalmaPlanas** al millor estudi sobre les especialitats mèdiques.

Títol: “Valor terapéutico de la introducción de micro RNAs supresores tumorales en cáncer de pulmón: un modelo preclínico”.

**Pedro P. Medina.** Universidad Autónoma de Madrid

**5. Premi del Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears,** per al millor estudi d’investigació en l’àmbit de les ciències farmacèutiques.

Títol: “Asociación entre consumo de ansiolíticos y antidepresivos y el nivel de riesgo cardio-metabólico en población de Baleares”.

**Josep Lluís Coll, Hilda María González, Pilar Tomás, Katrina Riera, Maria Gordito, Miguel Carlos Aguiló i Josep Lluís Coll.** Escola Universitària ADEMA.

**6. Premi ADEMA,** per al millor estudi de recerca en salut bucal i nutrició.

Títol: “Perfil cardio-metabólico de personas con baja y alta adherencia a la dieta mediterránea”.

**Giuseppe Ruscolillo, Juan Pablo Martí, Pilar Tomás, María Gil, Rosa González y Víctor Manuel Robles.** Escola Universitària ADEMA.

**7. Premio Laboratorio Dr. Cortés,** per a la millor publicació sobre Oncologia Ginecològica realitzada per professionals radicats a les Illes Balears.

Títol: “Sentinel lymph node biopsy in endometrial cancer: Dual injection, dual tracer. A multidisciplinary exhaustive approach to nodal staging”.

**Anna Torrent, Joana Amengual, Catalina María Sampol, Mario Ruiz, Jorge Rioja, Gabriel Matheu, Pilar Roca y Octavi Córdoba.** Hospital Universitari Son Espases.

El Sr. President declara fallat el concurs de premis convocats per l'any 2022 i, sense més assumptes per tractar, dona per finalitzada la sessió a les 18.20 hores del dia abans esmentat.

El secretari general,  
Dr. Javier Cortés

Vist-i-plau del president,  
Dr. Joan Besalduch

**SEMBLANÇA DELS PROTECTORS,  
BENEFACTORS I PATROCINADORS  
DE LA REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA  
DE LES ILLES BALEARS**

Curs Acadèmic 2023



# SEMBLANÇA DELS PROTECTORS, BENEFACTORS I PATROCINADORS DE LA REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA DE LES ILLES BALEARS

Curs acadèmic 2023

## BANCA MARCH

El naixement de la Banca March es remunta a l'any 1926, quan Don Joan March Ordinas fundà aquesta entitat a Palma de Mallorca. Al principi, l'àrea d'influència del banc es limità a l'àmbit mallorquí, per a, progressivament, al llarg dels anys escampar-se i aconseguir el lideratge com a banc independent a totes les Illes Balears.

A partir de l'any 1974, inicià la seva presència a la Península, i no és fins l'any 1989 quan aquesta implantació és prou significativa a les Illes Canàries. Durant els darrers anys, aquesta activitat es complementa amb el creixement intern de la xarxa bancària a les Illes Balears i Canàries, així com amb l'expansió a les zones turístiques d'Andalusia i Llevant, a més de Madrid, Barcelona i Londres. A l'actualitat Banca March es situa entre els deu primers grups bancaris espanyols.

Al marge de la seva activitat bancària, el Grup Banca March desenvolupa principalment la intermediació d'assegurances mitjançant Unipsa Correduría de Seguros S.A. i March Correduría de Seguros, S.A., i amb March Vida, S.A. de Seguros y Reaseguros, el grup gestiona el negoci de col·locació d'assegurances de vida. La gestió de fons i SIMCAV's es fa a través de March Gestión de Fondos, S.G.I.I.C., S.A., i March Gestión de Pensiones, S.C.F.P., S.A. A més, Banca March és el principal accionista del grup empresarial i financer, Corporación Financiera Alba, a través del qual disposa d'una presència significativa en els diferents sectors: comerç i distribució; construcció i serveis; seguretat; indústries metal·lúrgiques; comunicació i publicitat; telecomunicacions i activitats immobiliàries.

D'altra banda és interessant remarcar que la cartera de participacions del Grup en societats cotitzades està composta per: Acerinox, ACS, Carrefour, Prosegur, i Spirent; i en el cas de societats no cotitzades, per: Centel, Antevenio, Princes Gate, Unipsa i Xfera.

La Banca March, sempre atenta al manteniment del patrimoni cultural de les Illes Balears, ajuda de forma continuada i important al manteniment i ordenació dels arxius històrics de la nostra Reial Acadèmia.

Ha guanyat en diverses ocasions el *Premi Best Private Bank*, de la revista *World Finance*.

## **ASISA**

ASISA és una societat anònima asseguradora amb una característica diferencial fonamental: el seu únic accionista és la cooperativa LAVINIA, constituïda per més de 15.000 metges de tot Espanya. L'Assemblea General i el Consell Rector de la cooperativa, regeixen el funcionament i la política de l'entitat.

Les cooperatives fomenten la cogestió solidària de l'activitat que desenvolupen i permeten dirigir l'activitat econòmica a la consecució d'objectius socials, en lloc de a l'acumulació de capital. La necessitat de la població d'accedir a sistemes de protecció de la salut equitatius i eficients, i la vocació social dels professionals sanitaris per procurar-los, són a la gènesi del moviment originari del cooperativisme sanitari.

Assumir la funció d'assegurar la cobertura dels riscos d'emmalaltir, per part dels que estan obligats a prestar l'assistència sanitària, els metges, compleix una doble funció: responsabilitza el col·lectiu professional de l'impacte econòmic de les seves actuacions i li permet organitzar el desenvolupament de l'exercici de la medicina des de l'autonomia i independència, evitant els inconvenients d'actuar com assalariats. Fruit d'aquesta política és la xarxa de centres i serveis propis del grup ASISA, constituït per 16 clíniques i prop de 30 centres de diagnòstic i tractament, distribuïts per tota la geografia nacional.

Conseqüència també dels seus principis fundacionals, basats en la defensa d'una medicina social a la qual prevalgui la lliure relació entre metges i pacients, és el compromís institucional de promoure la informació sanitària i la comunicació entre tots els actors del fet assistencial, a la qual se destina la major part dels fons dedicats al patrocini.

## **FUNDACIÓ PATRONAT CIENTÍFIC DE L'IL·LUSTRE COL·LEGI OFICIAL DE METGES DE LES ILLES BALEARS**

El COMIB, amb la finalitat de promoure i desenvolupar les activitats docents relacionades amb la Sanitat, va constituir, el 26 de setembre de 2012, la Fundació Patronat Científic, organització sense ànim de lucre que rep finançament del COMIB i de diverses entitats privades.

El Patronat Científic té plena llibertat per determinar les seves activitats. El seu òrgan rector està constituït pels següents patrons: el president, el secretari i el tresorer del COMIB, el president o representant de les juntes insulars de Menorca i Eivissa-Formentera, dos membres elegits per la Junta de govern de la institució col·legial i el director executiu de la Fundació.



A proposta del president, els patrons nomenen el director executiu de la Fundació, que exerceix les seves funcions amb la col·laboració d'una junta facultativa. Aquesta, la formen el president de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, el president de l'Acadèmia Mèdica Balear, el vocal de formació del COMIB i tres vocals elegits a proposta del director executiu. Entre ells, es designa el secretari. La durada d'aquests càrrecs és de quatre anys, no coincidint amb les eleccions de la Junta de govern del COMIB. Els membres exerceixen les seves funcions gratuïtament, sense que en cap cas puguin percebre algun tipus de retribució.

A més de les activitats docents desenvolupades per la Fundació Patronat Científic, de forma autònoma o en col·laboració amb les acadèmies i societats científiques s'han creat:

- Una agenda docent que informa, *on line* i en mitjans escrits, de cursos, conferències, premis, etc., locals, nacionals o internacionals, que puguin ser d'interès per als col·legiats.
- Beques de rotació externa, en hospitals nacionals o estrangers, per a residents dels hospitals de la nostra Comunitat.
- Beques d'innovació, destinades a facilitar desplaçaments temporals de professionals de la nostra Comunitat a hospitals de referència nacionals o estrangers.
- Premis d'investigació científica.
- Premi al millor projecte de tesi doctoral.
- Premi *Camilo José Cela* d'humanitats mèdiques.
- Certamen de casos clínics per a metges residents.

## **COL·LEGI OFICIAL DE METGES DE LES ILLES BALEARS**

### **Premi Jean Dausset a la millor tesi doctoral en Medicina o Ciències afins**

El Col·legi Oficial de Metges de les Illes Balears està integrat pels doctors i llicenciats en medicina i cirurgia que exerceixen la seva professió en la nostra Comunitat Autònoma. És una corporació de dret públic, continuació directa del Col·legi Mèdic-Farmacèutic fundat a Palma l'any 1882. Tres anys després de la seva fundació es va crear la *Revista Balear de Medicina, Farmàcia i Veterinària* i l'any 1918 el Col·legi Mèdic-Farmacèutic es va convertir en Col·legi Provincial Obligatori i es va separar definitivament de la branca farmacèutica i veterinària. Els serveis envers els seus col·legiats i la ciutadania són notoris, vetllant per una ordenació professional segura i ben formada.

És també un deure del Col·legi destacar els metges que arreu del món han sabut marcar un abans i un després de la Medicina. És el cas del Prof. Jean Dausset que, nascut l'any 1916 a Tolosa de Llenguadoc, França, va llicenciar-se a la Facultat de Medicina de París i l'any 1948 es traslladà als Estats Units. De nou a París, es dedicà a la investigació. Va ésser professor de medicina experimental del College de France. L'any 1980 va rebre el Premi Nobel de Medicina pels seus treballs d'immunologia i el descobriment fonamental del sistema HLA. L'any 1994 la Reial Acadèmia de

Medicina el va rebre com a Acadèmic d'Honor i, un any després, el Col·legi de Metges el va distingir amb el títol de Col·legiat d'Honor. L'any 2003 fou investit doctor honoris causa per la UIB. El 2007 va rebre la Medalla Doctor Orfila de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, el màxim guardó de la corporació. Perfectament integrat en el món científic, acadèmic i sanitari de les Illes Balears va viure els seus darrers anys a Mallorca, on va morir el 2009. En atenció als seus extraordinaris mèrits d'investigador, que han permès avanços decisius en la medicina moderna, i per l'afecte que va manifestar a Mallorca i a la comunitat mèdica balear, el Col·legi de Metges, conjuntament amb la Reial Acadèmia de Medicina, convoca el Premi Jean Dausset a la millor tesi doctoral en Medicina o en Ciències afins feta a les Illes Balears.

### **CLÍNICA ROTGER**

**Premi Ramon Rotger Moner,  
al millor estudi sobre cirurgia i especialitats quirúrgiques**

Ramon Rotger Moner, nascut a Palma l'any 1910, va cursar la carrera de Medicina a Madrid on va fer també l'especialitat de Cirurgia. Home d'una gran inquietud professional, va treballar sempre dins la seva especialitat de Cirurgia, primer a la Seguretat Social i posteriorment a l'Hospital General de Mallorca.

Fruit de la seva iniciativa, l'any 1944 va obrir la que es denominà Clínica Rotger a Palma, que va significar una passa molt important en la modernització dels tractaments quirúrgics a Balears i que ha esdevingut passats els anys en l'esplèndida realitat de ser avui en dia, un dels establiments mèdics més prestigiosos de Balears.

Com a fet que prova la seva gran visió del futur que seguiria la professió mèdica, va fundar l'any 1951 la primera associació d'assegurances mèdiques de Mallorca, coneguda amb el nom de Mèdica Mallorca. Va morir l'any 1981.

### **GRUPO HOSPITALARIO QUIRÓN SALUD**

**Premi al millor estudi sobre especialitats mèdiques**

El Grup Hospitalari Quirónsalud és un sistema sanitari en constant evolució en el qual el desenvolupament de les noves tecnologies genera nombroses oportunitats i on hi ha una demanda que exigeix millores constants. La recerca i la innovació són bàsiques per al manteniment i la millora de l'assistència sanitària i tenen beneficis evidents i ben documentats per al sistema de salut.

Grup Hospitalari Quirón compta amb un quadre mèdic de prestigi internacional –el més nombrós del sector–, és el primer d'Espanya en nombre de pacients atesos i en superfície assistencial, gestiona trenta-vuit centres sanitaris, 2.864 llits hospitalaris i compta amb 15.000 empleats, dels quals més de 7.500 són metges. El 2013, va

registrar un total de 4.640.000 consultes, 991.050 urgències, 272.731 intervencions quirúrgiques, 18.917 parts, més de 10.500 cicles de reproducció assistida i al voltant de 45.000 tractaments oncològics.

La xarxa hospitalària privada d'Espanya compta amb 21 hospitals generals: la Corunya, Adeje (Tenerife), tres a Barcelona, Erandio (Biscaia), Los Barrios (Cadis), tres a Madrid, Màlaga, Marbella, Múrcia, Palma de Mallorca, Sant Sebastià, Santa Cruz de Tenerife, Sevilla, Torrevella (Alacant), València, Vitòria i Saragossa; dos hospitals de dia a Platja de Muro (Mallorca) i Saragossa; quatre centres monogràfics de reproducció assistida a Bilbao, Múrcia, Pamplona i Torrent (València); dos centres oftalmològics a la Corunya i Barcelona, i centres de consultes de diferents especialitats a la Corunya, Ferrol (La Corunya), Fuengirola (Màlaga), Oriola (Alacant), Santa Pola (Alacant), Sa Pobra (Mallorca), Sevilla i Torrevella (Alacant).

## **SALUT I FORÇA**

### **Difusió i comunicació de les activitats de la Reial Acadèmia**

*Salut i Força* és avui una publicació escrita de periodicitat quinzenal, especialitzada en la informació de caràcter sanitari i científic de Balears, ocasionalment d'Espanya i de la resta del món, i distribuïda mitjançant la fórmula de la provisió gratuïta d'exemplars. Així és des de principis de 2003, quan la publicació va abandonar els circuits convencionals de distribució i es va sumar al sector de la premsa gratuïta. *Salut i Força* iniciava, d'aquesta manera, una nova etapa que suposava un canvi respecte als cinc anteriors anys de trajectòria.

*Salut i Força* havia aparegut el setembre de 1998 de la mà de l'editorial Fangueret. La periodicitat era mensual, circumstància que va permetre abordar els articles i reportatges des d'un prisma marcadament intemporal. El sorgiment d'aquesta publicació va constituir el primer fruit de l'evolució experimentada per *Salut i Força* en el projecte d'expansió que, al llarg dels anys, ha consolidat, gradualment, la presència d'aquesta marca informativa i sanitària en els àmbits de la comunicació, des de la premsa escrita fins a les modalitats radiofònica i audiovisual. El camp audiovisual, de fet, va donar origen al projecte de *Salut i Força* mitjançant la producció del programa del mateix nom que va començar la seva marxa en la televisió local Canal 4 el 1995. Va continuar la seva etapa en el centre regional de TVE a Balears, per després formar part de la graella de programació d'IB3 Televisió i Ràdio, la cadena autonòmica balear. Des de 2003, l'actual fórmula de premsa gratuïta ha permès superar qualsevol expectativa prèvia de divulgació d'un periòdic que, des de llavors, arriba a milers de llars, sense cap tipus d'influència comercial, cada quinze dies.

## **COL·LEGI OFICIAL D'INFERMERIA DE LES ILLES BALEARS**

### **Premi al millor estudi d'investigació en Infermeria en qualsevol dels seus àmbits**

El Col·legi Oficial d'Infermeria de les Illes Balears és una corporació de dret públic i estructura democràtica, reconeguda per la Constitució, l'Estatut d'Autonomia de les Illes Balears, i la Llei de Col·legis Professionals, al qual han de pertànyer tots els graduats i graduades en infermeria, diplomades universitàries i diplomats universitaris en infermeria, llevadores i llevadors que exerceixen la seva professió en la nostra Comunitat Autònoma. També, formen part del Col·legi d'Infermeria aquelles societats professionals que tinguin per objecte l'exercici en comú de la infermeria.

Algunes de les funcions del Col·legi d'Infermeria són: vetllar perquè l'activitat professional s'adeqüi i satisfaci l'interès públic general i tot el que afecti en particular la salut pública; ordenar l'exercici de la Infermeria en el marc de la llei; vetllar per l'ètica professional; la protecció dels interessos dels consumidors i usuaris dels serveis dels col·legiats; i estimular el perfeccionament tècnic, científic i humanístic de la professió. El Col·legi d'Infermeria, conjuntament amb la Reial Acadèmia de Medicina, convoca el premi al millor estudi d'investigació en infermeria fet a les Illes Balears, amb l'objectiu de potenciar la investigació infermera en qualsevol dels seus àmbits (ontologia i epistemologia de la professió infermera, qualitat dels cuidats o de les cures d'infermeria, sostenibilitat del sistema sanitari, promoció de la salut, pràctica clínica avançada, impacte de les cures en la salut de la població...).

## **ASSOCIACIÓ ESPANYOLA CONTRA EL CÀNCER A LES ILLES BALEARS**

### **Ajuda d'Investigació en Oncologia**

L'Associació Espanyola contra el Càncer (AECC) es va fundar a Madrid el 1953. Set anys després, el 1960, va començar el seu treball a les Balears. Ha passat més de mig segle i en tot aquest període l'AECC ha estat fidel al seu principi fundacional: oferir gratuïtament a la ciutadania els serveis que el Sistema Sanitari no cobria. Aquesta cobertura ha evolucionat en el seu contingut, des de la cobaltoteràpia inicial a la cartera de serveis que ara configura la missió de l'AECC i que pot resumir-se en tres: informació formativa sobre el càncer, la seva prevenció, diagnòstic i tractament; acompanyament i suport al malalt de càncer i les seves famílies a l'àrea que necessitin, social, psicològic, laboral; i suport a la investigació mèdica, bàsica o clínica. La col·laboració estratègica de l'AECC amb totes les institucions concernides per aquest programa és imprescindible per millorar la seva eficàcia. La Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears (RAMIB) és peça bàsica en la projecció social i professional de la formació continuada i la investigació. Per aquesta raó, el conveni de col·laboració AECC / RAMIB és el millor instrument possible perquè les dues institucions cobreixin satisfactòriament els seus objectius.

## **COL·LEGI OFICIAL DE FARMACÈUTICS DE BALEARS (COFIB)**

### **Premi al millor estudi d'investigació en Farmàcia en qualsevol dels seus àmbits**

El Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears (COFIB) és una corporació de dret públic, de caràcter representatiu i amb personalitat jurídica pròpia. Està integrada pels llicenciats i graduats en farmàcia que exerceixen la seva professió dins l'àmbit territorial de les Illes Balears. Els orígens del COFIB es remunten en un principi al Col·legi Mèdic-Farmacèutic, fundat a Palma l'any 1882 i que reunia farmacèutics, metges i veterinaris. Va ser el 4 de juliol de l'any 1.900 quan es va constituir per separat el nou Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears, en Junta General Ordinària que va elegir el farmacèutic Joan Valenzuela com a primer president de l'organització, obrint una nova etapa de la història farmacèutica balear que s'estén fins avui. Els principis bàsics de la institució farmacèutica van des de l'ordenació de l'exercici de la professió per a l'eficiència, professionalitat i progrés de l'activitat farmacèutica a la nostra comunitat fins a la representació del col·lectiu farmacèutic davant els poders públics, passant també per la defensa dels drets i interessos professionals dels farmacèutics, la seva formació professional continuada i la defensa i la promoció de la salut entre tots els ciutadans de les Illes Balears.

## **ESCOLA UNIVERSITÀRIA ADEMA**

### **Premi al millor estudi d'investigació en salut bucal i nutrició**

L'Escola Universitària ADEMA, associada a la Unió Balear d'Entitats Sanitàries (UBES-CAEB), és avui un referent en el sector de l'educació en la branca dental i sanitària on s'imparteixen el Grau Universitari d'Odontologia, el Grau Universitari de Nutrició Humana i Dietètica, com a centre adscrit a la Universitat de les Illes Balears, i titulacions oficials de Formació Professional. Gairebé 30 anys avalen una educació de qualitat i innovadora en els Cicles de Formació Professional de Grau Superior en Pròtesis Dental, Higiene Bucodental, Dietètica i Fitness, i de Grau Mitjà de Cures Auxiliars d'Infermeria, Farmàcia i Parafarmàcia. ADEMA ha format més de 2.000 professionals de sector sanitari des del seu inici i col·labora amb més de 300 empreses de el sector sanitari per a pràctiques i inserció laboral i aposta per la investigació i la transformació digital amb simulació 3D hàptica i hologràfica com a principals línies estratègiques.

## **LABORATORI DR. CORTÉS**

### **Premi a la millor publicació sobre oncologia ginecològica feta per professionals radicats a les Illes Balears**

El Dr. Javier Cortés va acabar la llicenciatura en Medicina l'any 1969 a la Facultat de Medicina de la Universitat de Barcelona, especialitzant-se en Obstetrícia i Ginecologia a l'Escola dirigida pel Prof. Gil Vernet l'any 1972 a l'Hospital Clínic de Barcelona –on va treballar també en Citologia al Laboratori dirigit pels Drs. Fortuny, Faus i Casanova–

i l'any 1982 a Citopatologia per l'Acadèmia Internacional de Citologia, amb seu a Chicago, EUA. Va fundar el seu Laboratori de Citologia l'any 1974, el primer a les Illes Balears que de forma organitzada i amb criteris de qualitat contrastats es va dedicar a la pràctica assistencial privada al citodiagnòstic, especialment ginecològic –genital i mamari– però també general, citologia exfoliativa, de líquids corporals o per punció aspiració amb agulla fina. El Laboratori Cortés és referència de la seva feina a la comunitat autònoma i manté relacions professionals fluides amb l'Acadèmia Internacional de Citologia i amb la Societat Espanyola, de la qual el Dr. Cortés és membre d'honor. El 2019 el Laboratori ha incorporat a la seva estructura la biologia molecular amb determinació de virus papil·loma humà per tècnica validada, treball desenvolupat per la Dra. Ana Forteza. La preocupació acadèmica i investigadora dels responsables del Laboratori han conduït a la creació del Premi Laboratori Dr. Cortés, en col·laboració i amb el patrocini de *Procure Health*.

## PROCARE HEALTH

*Procure Health* és un laboratori farmacèutic espanyol amb vocació internacional especialitzat en salut femenina. A la seva primera dècada de vida ha llançat al mercat productes innovadors, formulats amb ingredients d'origen natural bio-optimitzats. La seva línia de treball investigador en el maneig de la presència en tracte genital inferior femení del virus papil·loma humà (VPH) i de les seves lesions inicials provocades a l'epiteli del coll d'úter, ha donat resultats amb evidències derivades d'alta qualitat que han representat un innovador avenç en l'assistència ginecològica, que fins a la comunicació d'aquests resultats en reunions de primer nivell i la seva publicació a revistes mèdiques d'alt impacte no disposava d'una opció terapèutica d'aplicació còmoda i segura que afavorís molt intensament l'eliminació de la presència del VPH i/o la regressió a la normalitat de les lesions inicials causades pel virus a coll uterí.

Compromés amb la investigació de qualitat, *Procure Health* ha decidit patrocinar el Premi Laboratori Dr. Cortés, obrint una línia de col·laboració amb la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears.

## CONFEDERACIÓ D'ASSOCIACIONS EMPRESARIALS DE BALEARS

La Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB) és l'organització empresarial més representativa de Balears i defensa els interessos generals dels empresaris de les Illes Balears davant tots els centres de decisió i poder.

El seu president fundador i honorari va ser Gabriel Barceló Oliver, el 1977. CAEB és avui un representant social clau en el desenvolupament econòmic de les Illes Balears. Integrada per més de 80 organitzacions empresarials que representen prop de 20.000 empreses, pertanyents a tots els sectors d'activitat. CAEB és, per als seus socis, un

referent de la promoció del debat, de la difusió del coneixement i de la formació dels futurs empresaris.

El 2014, CAEB va triar com a presidenta Carmen Planas, segona dona que presideix a Espanya una confederació empresarial. Carmen Planas és actualment membre del Comitè Executiu i de la Junta de Govern de la CEOE i de CEPYME.

## GRUP SERRA

El Grup Serra ocupa el lideratge informatiu a les Illes Balears. Es tracta d'un grup empresarial que agrupa diversos mitjans de comunicació, que està finançat per capital exclusivament local i que va ser fundat per Pere A. Serra el 1950. L'empresa compta amb diverses capçaleres, *Ultima Hora*, *Ultima Hora Menorca*, *Periódico d'Eivissa i Formentera*, *Majorca Daily Bulletin*, *Mallorca Magazin i Sóller*. Així mateix, el Grup Serra ofereix un ampli ventall de suplementos i revista com *Brisas* o *El Económico*. El Grup aposta per les noves tecnologies, amb edicions digitals de tots els mitjans de comunicació. Pel que fa al sector d'audiovisuals, disposa de *Nova Produccions* i les ràdios *Radio Flaixbac* i *Ultima Hora - Punt Radio*. També és molt destacable el seu compromís social i cultura, posat de manifest a través de la seva editora *Promomallorca Edicions*, que ha publicat col·leccionables tan rellevants com la *Gran Enciclopèdia de Mallorca*, i del *Club Ultima Hora* que organitza regularment esdeveniments culturals amb il·lustres personatges del món de la cultura, l'esport, la ciència i la política.





# **PROGRAMA DE PREMIS CONVOCATS**

Curs 2023



## PROGRAMA DE PREMIS CONVOCATS PER AL CURS 2023

### A. PREMI DE LA REIAL ACADÈMIA DE MEDICINA DE LES ILLES BALEARS

La Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears obri Concurs per concedir, durant l'any 2023, el Premi Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, de títol d'acadèmic corresponent i 1.000€, a l'autor del millor treball presentat sobre un tema de Medicina o Ciències afins en qualsevol de les seves especialitats.

### B. PREMI MATEU ORFILA, A LA TRAJECTÒRIA D'UN PROFESSIONAL DE LA SALUT

A instància d'una institució sanitària de les Illes Balears, la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears convoca el Premi Mateu Orfila a la trajectòria d'un professional de la salut i atorga un diploma acreditatiu al guardonat.

### C. PREMIS PATROCINATS

Així mateix, la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears convoca en col·laboració els següents premis, dotats de 1.500€ i un diploma acreditatiu al primer firmant:

**Premi Jean Dausset**, de l'Il·lustre Col·legi Oficial de Metges de les Illes Balears, a la millor tesi de medicina o ciències afins elaborada a les Illes Balears i defensada durant l'any 2022.

**Premi Doctor Ramon Rotger Moner**, per al millor estudi sobre cirurgia i especialitats quirúrgiques.

**Premi Hospital Quirónsalud Palmplanas**, al millor estudi sobre les especialitats mèdiques.

**Premi Col·legi Oficial d'Infermeria de les Illes Balears**, per al millor estudi d'investigació en infermeria en qualsevol dels seus àmbits.

**Premi Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears**, per al millor estudi d'investigació en l'àmbit de les ciències farmacèutiques.

**Premi ADEMA**, per al millor estudi d'investigació en salut bucal i nutrició.

**Premi Laboratorio Dr. Cortés**, a la millor publicació sobre oncologia ginecològica feta per professionals radicats a les Illes Balears.

### D. AJUDA D'INVESTIGACIÓ EN ONCOLOGIA DE L'AECC DE BALEARS

La Reial Acadèmia convoca en col·laboració les Ajudes en Investigació en Oncologia destinades a professionals o a grups de treball radicats a les Illes Balears i promogudes per la Junta Provincial de Balears de l'Associació Espanyola Contra el Càncer.

La concessió dels premis es regirà per les següents:

## **BASES**

1. El **Premi Jean Dausset** es concedirà a la millor tesi doctoral de Medicina o de Ciències afins elaborada a les Illes Balears i defensada durant l'any 2022. La concessió serà acordada per la Reial Acadèmia i el Col·legi Oficial de Metges de les Illes Balears entre les propostes rebudes abans del dia 1 de novembre de 2023.
2. El **Premi Mateu Orfila** es concedirà a un professional sanitari seleccionat d'entre els currículums proposats per les entitats de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears que tinguin relació amb les ciències de la salut. Les propostes i currículums s'hauran de trametre abans de dia 1 de novembre de l'any 2023.
3. La convocatòria de les **Ajudes en Investigació en Oncologia** promogudes per la Junta Provincial de Balears de l'Associació Espanyola Contra el Càncer compta amb unes bases específiques, accessibles a través de la pàgina web de l'AECC de Balears.
4. Als premis podran concursar-hi doctors, llicenciats o graduats en Medicina o en Ciències afins que pertanyin a països de la Unió Europea. No podran concórrer a aquest concurs els Acadèmics numeraris, d'honor, emèrits o supernumeraris de les Reials Acadèmies de Medicina d' Espanya. Els aspirants hauran de trametre els seus treballs abans de dia 1 de novembre de l'any 2023. Els patrocinadors podran divulgar les bases del concurs de cadascun dels premis en els mitjans de comunicació que estimin adients.
5. Els treballs que optin als premis no poden ser presentats simultàniament a altres concursos o haver estat ja premiats. Igualment, hauran de ser originals i inèdits, no essent acceptats aquells que en el moment de l'adjudicació hagin estat publicats total o parcialment.
6. Els treballs hauran d'estar escrits en programa Word, a un espai i mig. L'extensió dels originals ser d'un mínim de 20 fulls i un màxim de 40 fulls DIN A4 per una sola cara, incloent en el text, bibliografia o referències documentals, a més de la iconografia complementària. S'admetran fins a sis figures i sis taules. S'inclouran un màxim de 35 referències bibliogràfiques. Cal incloure el títol, paraules clau i resum estructurat en català o castellà i anglès, d'unes 250 paraules.
7. Els originals, redactats en llengua catalana, castellana o anglesa, seran tramesos en format PDF al correu electrònic de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears (inforamib@gmail.com) abans de les 23:59 h. de dia 31 d'octubre de 2023. A l'assumpte del mail figurarà el nom del premi d'investigació al qual es concorr. Per tal de garantir l'anonimat, s'enviaran adjunts dos arxius:  
**Arxiu 1.** Contindrà el text complet del treball, sense cap dada que permeti identificar l'autoria. A la primera pàgina ha d'aparèixer un lema o pseudònim i el nom del premi al qual es concorr. El nom d'aquest arxiu coincidirà amb el lema o pseudònim escollit.  
**Arxiu 2.** El nom d'aquest segon arxiu serà "Dades" i inclourà la següent informació:
  - Títol de l'estudi.
  - Lema o pseudònim escollit.

- Nom dels autors i centre de treball.
  - Dades de contacte, direcció i telèfon.
8. Degut a les seves característiques, les tesis que optin al **Premi Jean Dausset** no es presentaran amb el sistema de lema i plica, per haver estat pública la seva lectura, i es presentaran mitjançant una còpia adreçada al correu electrònic corporatiu.
  9. Degut a les seves característiques, els treballs que optin al **Premi Laboratorio Dr. Cortés** seran presentats mitjançant un enllaç d'accés al document, en un missatge adreçat al correu electrònic corporatiu.
  10. En aquells casos que la Reial Acadèmia estimi adient, pel contingut del treball presentat, podrà assignar-lo a optar al premi més afí a aquell.
  11. Els premis es votaran en sessió de govern extraordinària de la Reial Acadèmia, previ informe de la comissió corresponent. En els premis patrocinats, un representant designat pel patrocinador podrà participar, amb veu però sense vot, a les deliberacions de la secció d'avaluació.
  12. La decisió del concurs serà inapel·lable i es farà pública a través de roda de premsa amb els mitjans de comunicació locals, així com altres mitjans que la Reial Acadèmia estimi adients. Igualment serà comunicat oficialment al primer autor firmant dels treballs premiats. El lliurament dels premis tindrà lloc a la solemne sessió inaugural del curs acadèmic de 2024. El secretari general de la Reial Acadèmia reflectirà a la memòria escrita anual una semblança dels patrocinadors.
  13. En el cas que el treball guardonat amb el Premi de la Reial Acadèmia fos signat per més d'un autor, el títol d'acadèmic corresponent sols serà atorgat, obligatòriament, al primer firmant.
  14. Els treballs premiats quedaran en propietat de la Reial Acadèmia de Medicina de les Illes Balears, que podrà publicar-los a la seva revista *Academic Journal of Health Sciences*.
  15. Els premis no podran dividir-se però podran ser declarats deserts, en el qual cas la quantia dels premis patrocinats es destinarà a beques concedides per un concurs convocat a tal fi.
  16. La participació en el present concurs implica l'acceptació total de les bases d'aquesta convocatòria, de la que la interpretació exclusiva serà d'aquesta Reial Acadèmia.
  17. Qualsevol situació de conflicte d'interessos dels membres de l'equip avaluador amb els estudis presentats haurà d'ésser declarada prèviament. En aquest cas, el membre afectat no podrà avaluar l'estudi presentat.

Tota la informació complementària d'aquesta convocatòria es publicarà a la web corporativa ramib.org.

El secretari general,  
Dr. Javier Cortés

Vist-i-plau del president,  
Dr. Joan Besalduch

Palma, 24 de gener de 2023



# RELACIÓ D'ACADÈMICS

Comissions i Seccions





## Relació nominal dels senyors acadèmics per ordre d'antiguitat

Nom i llinatges	Data ingrés	Seient
<b>ACADÈMICS D'HONOR</b>		
Excm. Sr. Ciril Rozman Borstnar	5.10.2007	
Excm. Sr. J. Oriol Bonnín Gubianas	27.10.2021	
<b>ACADÈMICS EMÈRITS</b>		
M. I. Sr. Arnau Casellas Bernat	6.03.2018	
<b>ACADÈMICS NUMERARIS</b>		
1. M. I. Sra. Juana M. Román Piñana	28.02.1978	LL
2. M. I. Sr. Josep Tomàs Monserrat	16.10.1980	G
3. M. I. Sr. Bartomeu Anguera Sansó	22.11.1990	N
4. M. I. Sr. Alfonso Ballesteros Fernández	30.05.1991	Q
5. M. I. Sr. Ferran Tolosa i Cabaní	05.12.1996	D
6. M. I. Sr. Macià Tomàs Salvà	05.02.1998	P
7. M. I. Sra. Joana M. Sureda Trujillo	20.04.1999	O
8. M. I. Sr. Joan Buades Reinés	07.10.1999	V
9. M. I. Sr. José L. Olea Vallejo	02.12.2003	R
10. M. I. Sr. Pere Riutord Sbert	15.12.2005	E
11. Excm. Sr. Joan Besalduch Vidal	04.12.2007	I
12. M. I. Sr. Fèlix Grases Freixedas	29.04.2008	F
13. M. I. Sr. Antoni Cañellas Trobat	04.11.2008	T
14. M. I. Sr. Josep Francesc Forteza Albertí	21.06.2011	B
15. M. I. Sr. Jordi Ibáñez Juvé	22.02.2013	S
16. M. I. Sr. Joan March Noguera	22.03.2013	Z
17. M. I. Sr. Ángel Arturo López González	26.04.2013	C
18. M. I. Sra. Pilar Roca Salom	27.10.2016	Y
19. M. I. Sr. Javier Cortés Bordoy	23.11.2016	L
20. M. I. Sr. Lluís Masmiquel Comas	29.11.2017	U
21. M. I. Sr. Sebastià Crespí Rotger	23.10.2018	M

22. M. I. Sra. Antònia Barceló Bennassar	21.03.2019	a
23. M. I. Sr. Javier Garau Alemany	13.06.2019	X
24. M. I. Sr. Jordi Reina Prieto	17.10.2019	H
25. M. I. Sr. Joan M. Benejam Gual	12.11.2019	b
26. M. I. Sr. Claudio R. Mirasso Santos	26.11.2020	c
27. M. I. Sr. Josep M <sup>a</sup> Vicens Gómez	09.12.2021	d
28. M. I. Sr. Rafael Morales Soriano	24.02.2022	e

## ACADÈMICS SUPERNUMERARIS

1. M. I. Sr. Àlvar Agustí García-Navarro	27.10.1998
2. M. I. Sra. Marta Emma Couce Matovelle	19.01.2010

## Acadèmics corresponents nacionals per premi

1. Sr. Fermín Palma Rodríguez
2. Sr. Bartolomé Mestre Mestre
3. Sr. Manuel Roig Tarín
4. Sr. Jaime F. Cifre Sastre
5. Sr. Juan Soler Ramón
6. Sr. Jaime Mulet Meliá
7. Sr. Antonio Contreras Mas
8. Sr. Gabriel Forteza González
9. Sr. Javier Olabe Jáuregui
10. Sr. Bartolomé Jaume Roig
11. Sr. Javier Hernández González
12. Sr. Francisco Mir Fullana
13. Sr. Lucio Pallarés Ferreres (1995)
14. Sr. Miguel Fiol Sala (1996)
15. Sr. Alfredo Gómez Jaume (1997)
16. Sr. Miguel Cabrer González (1997)
17. Sr. Estanislao Arana F. de Moya (1998)
18. Sr. Francisco Tadeo Gómez Ruiz (1999)
19. Sr. Federico Gilberto Hawkins Carranza (2000)
20. Sr. José Antonio de Pedro Moro (2002)
21. Sr. Josep Lluís Aguilar Sánchez (2003)
22. Sra. Lourdes Gutiérrez Francés (2004)
23. Sr. José María Raparíz González (2007)

24. Sr. Jon Olabe Goxencia (2009)
25. Sra. María Gómez Resa (2010)
26. Sra. Malén Sampol López (2011)
27. Sr. Gregorio Rodríguez Boto (2013)
28. Sr. Javier del Pino Sans (2015)
29. Sr. Jordi Martínez Serra (2016)
30. Sra. Rosa González Casquero (2017)
31. Sr. Enrique Salmerón González (2018)
32. Sra. Isabel Valadrón Sucasas (2019)
33. Aina Maria Yáñez Juan (2020)
34. Paula Viviana Moyano-Cires Ivanoff (2021)
35. Antoni Bennàssar Vicens (2022)

### **Acadèmics corresponents nacionals per elecció**

1. Sr. Antonio Caralps Riera
2. Sr. José Bonnín Bonnín
3. Sr. Bartolomé Ribas Ozonas
4. Sr. José A. Curto Cardús
5. Sr. Francisco Barceló Gomila
6. Sr. Pedro Ventayol Aguiló
7. Sr. Carlos M. Martínez-Almoyna Rullán
8. Sr. Antonio Alastuey Pruneda
9. Sr. Pablo Umbert Millet
10. Sr. Gabriel Pons Irazazábal (1994)
11. Sr. Miguel Triola Fort (1995)
12. Sr. Lorenzo Muntaner Gimbernat (1995)
13. Sr. Vicente E. Torres Esbarranch (2000)
14. Sr. Luís Rojas Marcos (2002)
15. Sr. Miquel Àngel Limón Pons (2003)
16. Sr. Vicente Arroyo Pérez (2004)
17. Sr. José Luís Nieto Amada (2004)
18. Sr. Miquel A. Capó Martí (2005)
19. Sr. Andreu Ripoll Muntaner (2005)
20. Sr. Luís Villalonga Martínez (2006)
21. Sr. José Antonio Lorente Acosta (2006)
22. Sr. Manuel Elices Calafat (2007)
23. Sr. Álvaro Hebrero Oriz (2008)

24. Sr. Luís Alejandro Sintés (2009)
25. Sr. Juan José Badiola Díez (2009)
26. Sr. Leopoldo Forner Navarro (2010)
27. Sr. Miquel Roca Bennàssar (2010)
28. Sr. Miguel Monserrat Quintana (2011)
29. Sr. José Javier Gutiérrez de la Peña (2011)
30. Sr. Antoni Gelabert Mas (2012)
31. Sr. Joan Llobera Cànaves (2012)
32. Sr. Andrés Martínez-Jover (2013)
33. Sra. Teófila Vicente Herrero (2013)
34. Sr. Guillermo García Manero (2014)
35. Sr. Rafael Fernández-Delgado Cerdá (2015)
36. Sr. Miquel C. Aguiló Juanola (2015)
37. Sr. Josep O. Bonnín Gubianas (2016)
38. Sr. Antonio Fe Marqués (2016)
39. Sra. María José Anadón Baselga (2017)
40. Sr. Lluís Quintana Murci (2018)
41. Sr. Carlos Ivorra Server (2018)
42. Sr. Antonio Pareja Bezares (2019)
43. Sra. Marta Pulido Mestre (2019)
44. Sr. Fernando Rotger Salas (2020)
45. Sr. Miquel Bennasar Veny (2020)
46. Sr. José Ignacio Rodríguez Manent (2021)
47. Sr. Pere Salas Vives (2021)
48. Sr. Llorenç Sastre Moragues (2022)
49. Sr. Miquel Pastor Tous (2022)

## **Acadèmics corresponents estrangers**

1. Sr. Carlos Dante Heredia García

## **MEDALLA DR. ORFILA**

Dr. Santiago Forteza Forteza (2003)

Dr. Jean Dausset (2005)

Dr. Josep Tomàs Monserrat (2006)

Dr. Alfonso Ballesteros Fernández (2015)

Dr. Bartomeu Anguera Sansó (2020)



## Junta de govern

President

**Excm. Sr. Joan Besalduch Vidal**

Vicepresident

**M. I. Sr. A. Arturo López González**

Secretari general

**M. I. Sr. Javier Cortés Bordoy**

Vice-secretari

**M. I. Sr. Sebastià Crespí Rotger**

Tresorer

**M. I. Sr. Joan Benejam Gual**

Bibliotecària

**M. I. Sra. Antònia Barceló Bennassar**

## Comissions

### **COMISSIÓ CIENTÍFICA**

Coordinador: M. I. Sr. Jordi Reina Prieto  
Vocal: M. I. Sr. Josep Francesc Forteza Albertí  
Vocal: M. I. Sr. Joan March Noguera  
Vocal: M. I. Sr. Jordi Ibáñez Juvé  
Vocal: M. I. Sr. Javier Cortés Bordoy  
Vocal: M. I. Sr. Sebastià Crespí Rotger  
Vocal: M. I. Sr. Macià Tomas Salvà  
Vocal: Excm. Sr. Joan Besalduch Vidal  
Vocal: M. I. Sr. Félix Grases Freixedas

### **COMISSIÓ DE DOCTORAT**

Coordinador: M. I. Sr. Jordi Ibañez Juvé  
Vocal: M. I. Sr. Joan Buades Reynés  
Vocal: M. I. Sr. José Luis Olea Vallejo  
Vocal: M. I. Sr. Pere Riutord Sbert  
Vocal: Excm. Sr. Joan Besalduch Vidal  
Vocal: M. I. Sr. Josep Francesc Forteza Albertí  
Vocal: M. I. Sr. Jordi Ibáñez Juvé  
Vocal: M. I. Sr. Ángel Arturo López González  
Vocal: M. I. Sr. Félix Grases Freixedas

### **COMISSIÓ DE COMUNICACIÓ**

Coordinador: M. I. Sr. Joan March Noguera

### **COMISSIÓ DE PUBLICACIONS**

Coordinador: M. I. Sr. Macià Tomas Salvà



## Seccions

### **SECCIÓ DE CIÈNCIES FONAMENTALS**

President: M. I. Sr. Fèlix Grases Freixedas

Vocal: M. I. Sr. Sebastià Crespí Rotger

Secretària: M. I. Sra. Antònia Barceló Bennassar

Secretari: Claudio R. Mirasso Santos

### **SECCIÓ D'ESPECIALITATS MÈDIQUES**

President: M. I. Sr. Joan Buades Reinés

Vocal: Excm. Sr. Joan Besalduch Vidal

Vocal: M. I. Sr. Josep Francesc Forteza Albertí

Secretari: M. I. Sr. Jordi Ibáñez Juvé

### **SECCIÓ D'ESPECIALITATS QUIRÚRGIQUES**

President: M. I. Sr. Ferran Tolosa i Cabaní

Vocal: M. I. Sr. Ferran Tolosa i Cabaní

Vocal: M. I. Sr. José Luís Olea Vallejo

Vocal: M. I. Sr. Pere Riutord Sbert

Vocal: M. I. Sr. Antoni Cañellas Trobat

Vocal: M. I. Sr. Javier Cortés Bordoy

Secretari: Rafael Morales Soriano

### **SECCIÓ DE MEDICINA PREVENTIVA I ADMINISTRATIVA**

President: M. I. Sr. Josep Tomàs Monserrat

Vocal: M. I. Sr. Bartomeu Anguera Sansó

Vocal: M. I. Sr. Macià Tomàs Salvà

Vocal: M. I. Sra. Joana M. Sureda Trujillo

Vocal: M. I. Sr. Ángel Arturo López González

Vocal: M. I. Sr. Javier Cortés Bordoy

Secretari: M. I. Sr. Sebastià Crespí Rotger

## Seccions

### **SECCIÓ DE MEDICINA PERICIAL**

President: M. I. Sr. Macià Tomàs Salvà

Vocal: M. I. Sr. Joan Besalduch Vidal

Vocal: M. I. Sr. Antoni Cañellas Trobat

Secretària: Vacant

### **SECCIÓ DE MEDICINA SOCIAL**

Presidenta: M. I. Sra. Joana M. Román Piñana

Vocal: M. I. Sr. Macià Tomàs Salvà

Vocal: M. I. Sra. Joana M. Sureda Trujillo

Vocal: M. I. Sr. Joan Buades Reinés

Secretari: M. I. Sr. Josep M<sup>a</sup> Vicens Gómez

### **SECCIÓ DE FARMACOLOGIA I TERAPÈUTICA**

President: M. I. Sr. Alfonso Ballesteros Fernández

Vocal: M. I. Sr. Joan Buades Reinés

Vocal: M. I. Sr. Joan March Noguera

Secretari: M. I. Sr. Sebastià Crespí Rotger

### **SECCIÓ D'HISTÒRIA DE LA MEDICINA**

President: M. I. Sr. Josep Tomàs Monserrat

Vocal: M. I. Sra. Joana M. Sureda Trujillo

Secretari: M. I. Sr. Joan March Noguera

## **Protectors de la Reial Acadèmia**

**Banca March  
Conselleria de Presidència  
ASISA  
Conselleria de Salut  
Col·legi Oficial de Metges de les Illes Balears  
Fundació Patronat Científic del Col·legi Oficial de Metges de les Illes Balears**

## **Patrocinadors de la Reial Acadèmia**

**Clínica Rotger  
Metges Rosselló  
Grup Hospitalari Quirónsalud  
Col·legi Oficial d'Infermeria de les Illes Balears  
Associació Espanyola Contra el Càncer  
Col·legi Oficial de Farmacèutics de Balears  
Escola Universitària ADEMA  
Laboratorio Dr. Cortés  
Procure Health Iberia, S.L.  
Grup Serra  
Confederació d'Associacions Empresarials de Balears (CAEB)**

## **Benefactors de la Reial Acadèmia**

**Salut i Força**

